

*"Vigyük be gyermekeink életébe azt a biztonságot adó szeretetet,
megértést és megbecsülést, ami egyedüli remény arra, hogy belőlük is
boldog és igaz emberek legyenek"
(Hermann Alice)*

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**A programot az óvoda nevelőtestülete készítette
2015.**

TARTALOMJEGYZÉK

INTÉZMÉNYI ADATOK	4
A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	5
AJÁNLÁS	6
1.HELYZETELEMZÉS, ÓVODA BEMUTATÁSA	7
A gyermekek szociokulturális helyzete.....	8
2.ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI	9
Nevelésfilozófiánk alappillérei.....	9
Nevelési elveink.....	10
3.GYERMEKKÉPÜNK,ÓVODAKÉPÜNK	11
Pedagógusképünk,szülőképünk.....	13
4.AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA	14
Nevelésünk célja az óvodában.....	14
Az óvoda speciális céljai.....	15
Nevelésünk rendszere.....	16
5. A NEVELÉS FELADATA	18
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	22
Személyi feltételek.....	22
Tárgyi feltételek.....	23
Az óvodai csoportok kialakítása.....	24
A gyermekek napirendje.....	24
A gyermekek heti rendje.....	25
Az óvodai nevelés tervezése.....	26
7.AZ ÓVODA KAPCSOLATAI – KAPCSOLATAINK RENDSZERE	27
Intézményen belüli kapcsolattartási formák.....	28
Óvodán kívüli kapcsolatok.....	29
8.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	31
9.ÓVODÁNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE	73
10. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK	77
11.A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	81
12. IKT ESZKÖZÖK ÓVODAI ALKALMAZÁSA	85

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	87
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	87

INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve:

Napközi Otthonos Óvoda

Az intézmény címe, székhelye:

Nyírparasznya, Rákóczi u. 88.

Telefonszáma:44/584-074

Az intézmény fenntartója és felügyeleti szerve:

Nyírparasznya Község Önkormányzata

Nyírparasznya, Szabadság u. 23.

Az intézmény működési területe: Nyírparasznya

Az intézménybe felvehető gyerekek, csoportok száma:

Csoportok száma	Férőhelyek száma
2	50 fő

Az intézmény irányítási - szervezeti felépítése

Az óvoda vezetési szerkezetét, az intézményvezetés közötti munkamegosztást, munkaköri leírásokat a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint annak mellékletei tartalmazzák

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény
- 363/2012.(XII.17.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvéről
- 229/2012. (VIII. 28) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Alapító Okirat

AJÁNLÁS

Helyi nevelési programunkat ajánljuk azoknak a szülőknek, akik számára fontos, hogy gyermekeik derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot adó környezetben nevelkedjenek. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket megismerve egyéni képességeik optimumára fejlesszük az óvodáskor végére. Célunk, hogy a gyermekekből aktív, cselekvőképes felnőtt váljon, érzékenyek legyenek a környezetük iránt, és tevékenyen, életkori sajátosságaiknak megfelelő mozgásaktivitással megismerjék a belső és külső világot.

Ajánljuk nevelési programunkat azoknak a szülőknek, akik nevelési elveinket, programunk célját elfogadva nevelő partnereinkké válnak.

Ajánljuk programunkat azon óvodapedagógusoknak, akik olyan gyermekeket kívánnak nevelni, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás és a másság elfogadása, tisztelete, szeretete, megértése jellemez.

Ajánljuk továbbá Nyírparasznya Község Önkormányzatának, amely pozitív hozzáállásával biztosítja mindazt a feltételrendszert, amely programunk megvalósításához szükséges.

Nevelési hitvallásunk :

A szülők felénk irányuló bizalmának az elért eredményeink megtartásával, és új szakmai törekvéseinkkel, óvodánk folyamatos szépítésével, a feltételrendszer állandó javításával, a gyermekek és szülők közérzetének egyre jobbá tételével kívánunk megfelelni.

1. HELYZETELEMZÉS, ÓVODA BEMUTATÁSA

Óvodánk 1999-től, első nevelési programunk megírásától kezdve, több változáson ment keresztül. A nevelőtestületben, vezetésben személycserék történtek, új, friss gondolatok születtek, továbbképzéseken vettünk részt.

Többször módosult a közoktatási törvény, jelenleg a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. óvodára vonatkozó, valamint a 363/2012.(XII.17.) számú az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló kormányrendelet rendelkezései alapján tervezzük az óvodai nevelés mindennapi gyakorlatát.

Az óvoda 2005-ben épült, ekkor kezdődött el itt a nevelési munka.

Az épület korszerű, tágas, esztétikus, a mai igényeknek minden szempontból megfelelő.

A csoportszobák és a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségek tágasak, világosak, esztétikusak.

Mind két csoporthoz külön mosdó tartozik.

A csoportszobák bútorai, eszközei a gyermekek kényelmét szolgálják, fejlesztik ízlésvilágukat. Nagyságuk, berendezési tárgyaik kellőképpen biztosítják a gyermekek és a felnőttek kellemes közérzetét.

Az óvoda speciális helyiségei: egyéni fejlesztő szoba (mely mikrocsoportos fejlesztésre is alkalmas), tornaszoba.

Épületünkhöz nagy füves, fás, homokos udvar tartozik, amely tág teret biztosít a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítéséhez. Ennek felszereltsége a gyermekek kényelmét, biztonságát, játék-és mozgásigényének kielégítését, egészségük megőrzését szolgálja.

Az intézmény Pedagógiai Programja, sajátos nevelési célja nyitott szemléletű szervezést, tervezést tesz lehetővé a nevelőtestület számára.

Jellemzője, a gyermek személyiségének központba helyezése, gyakorlat centrikusság, realitás.

A dolgozók mindent megtesznek azért, hogy a gyermekek jól érezzék magukat óvodánkban, a bennük rejlő lehetőségeket kibontakoztassák, kreativitásukat fejlesszék és az élmények egész sorát éljék át.

Az óvoda családias, biztonságos légkörének megteremtéséről az 5 főből álló lelkes, magas szintű szakmai felkészültséggel rendelkező, gyermekszerető alkalmazotti közösség gondoskodik.

A nevelési elvekben, az óvoda berendezésében, képében egységes, és egyedi vonások együttesen érvényesülnek.

A gyermekek személyiségfejlesztésében figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, a különbözőségeket. Az óvónő feladatát a gyermeki szükségletek, a fejlődésük törvényszerűségei szabják meg.

Olyan értékeket igyekszünk közvetíteni, amely a társadalom és az egyén későbbi életvitele céljából hasznosak.

A mindennapok adják a nevelőtestületünk közös célját:

- Az egészséges életmód alakítását
- Környezetvédelemre nevelést.

A pedagógusok olyan lehetőségeket biztosítanak, amelyek a környezeti nevelés, a természetvédelem szempontjából is értékesek. (Növények, állatok megfigyelése, megismerése, a róluk szóló beszélgetés.) A kirándulások, természetjárások adnak alkalmat és lehetőséget a természet különféle kincseinek felfedezésére. (kavicsok, falevelek, a változatos formájú növények, termések, madártollak gyűjtése, felhasználása játéktevékenység és barkácsolás során.)

Együtt fedezzük fel az évszakok szépségét, a természet változását, az évszakok közötti különbségeket, a természet örök körforgását.

1.1. A gyermekek szociokulturális helyzete

Óvodásaink szociokulturális háttere hátrányosnak mondható.

A szülők nagy többsége munkanélküli. Évről évre nő a jelenlegi társadalmi, és gazdasági hatások következményeként a hátrányos, és a halmozottan hátrányos gyerekek létszáma.

Csoportonként átlagosan 13 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket regisztrálunk.

A családok összetételére jellemző a 3-4-5 gyerek vállalása, amely fokozottabb megterhelést jelent úgy anyagilag, mint nevelési szempontból. A szülőnek érzelmi megnyugvást jelent az intézmény nyugodt légköre.

Családjaik és az óvodapedagógusok között kölcsönös tiszteleten alapuló, jó kapcsolat alakult ki.

Sok esetben a gyerekek szülei is ebbe az intézménybe jártak, így a szülőkkal bizalmas, baráti kapcsolat alakult ki már a múltban.

A családok megélhetési gondjait sokszor gyermekeik nevelésében vetítik ki, és ennek hatására növekszik az ingerszegény, kommunikáció szegény, valamint a szülő-gyermek kapcsolatok sérülése kapcsán, az érzelem szegény miliőbe felcseperedő gyermekek száma.

Egyre nő azon családok száma, akik az óvodát, nem a családi nevelés kiegészítőjeként tekintik, hanem valamennyi nevelési problémájukra az intézményes nevelésben keresik a megoldást.

2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

2.1. Nevelésfilozófiánk alappillérei:

- Tevékenységre épülő, sokoldalú képességfejlesztés, amelyben, a gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatása, harmonikus fejlődése érdekében az egyéni és életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével történik
- A gyermek különleges védelme, tisztelete, szeretetteljes gondoskodása elfogadása.
- Az otthonosság szem előtt tartásával, tudatosan kialakított és jól működő szokásrendszeren alapuló tevékeny óvodai élet szervezésére törekvés.
- Problémamegoldásra, kreativitásra törekvő, a mozgást kedvelő gyermekek nevelésének elősegítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlődésének előmozdítása, az (SNI, BTM), gyerekek óvodai nevelésének irányelveivel összhangban.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedésének elősegítése, az ingerszegény környezetből adódó hátrányok csökkentése, másság elfogadása
- Kölcsönös tiszteleten alapuló tartalmas együttműködés a szülőkkel.

2.2. Nevelési elveink:

- Az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével, sokszínű tevékenységek lehetőségeivel biztosítjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait és tiszteletét, különös tekintettel a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítését, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Hangsúlyozzuk a játék, integráló, mással nem helyettesítő szerepét.
- Az óvodában dolgozók valamennyien (pedagógus és nem pedagógus kollegák) szeretettel, bizalommal, türelemmel, barátságosan, megértően, toleránsan és segítőkészen fordulunk a gyermekek felé. Minden gyermeket személyesen ismerünk, őszinte érdeklődést tükrözünk örömeik és gondjaik iránt.
Felfigyelünk a bizonytalan, segítségre szoruló, esetleg magányos gyermekekre és érzelmi támaszt, konkrét segítséget nyújtunk számukra.

Közösen biztosítjuk a gyermekek jó közérzetét, érzelmi biztonságát jelentő óvodai védőhálót.

- Célkitűzéseinket, feladatainkat az óvodát igénybe vevők érdekeinek és szükségleteinek megfelelően alakítjuk.
- Modell-szerepünkből adódó felelősséggel, tudatosan formáljuk magatartásunkat és kommunikációnkat.
- Szükségesnek tartjuk környezetünk, partnereink – főleg a szülők – óvodáról alkotott véleményének, javaslatainak megismerését.

3. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

<p style="text-align: center;">GYERMEKKÉP</p> <p style="text-align: center;">Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, és óvodánkból elengedni, akik:</p>	<p style="text-align: center;">ÓVODAKÉP</p> <p style="text-align: center;">Olyan óvodában gyakoroljuk nevelőmunkánkat gyermekképünk megvalósítása érdekében amely:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség, szeretnek óvodába járni. • Szívesen részesei a különböző tevékenységeknek. • Egyforma magas színvonalú, és szeretetteljes nevelésben részesülnek a meglévő hátrányaik csökkentésével, előítélet mentesen. • Jellemző rájuk a vidámság, kiegyensúlyozottság. • Kedvelik a mozgást, kreatívak, legyenek bátrak, ügyesek, edzettek és terhelhetőek. • Tiszteletet mutatnak a felnőttek iránt. • Ápolják a hagyományokat. • Becsülik a munkát, és szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket. • Kudarctűrők, és segítőkészek társaikkal szemben. • Együttműködésre hajlamosak. • Alkalmazható tudás és optimális fejlettségi képességszintek birtokában kezdenek el az iskolai tanulmányaikat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Otthonos, tudatosan kialakított szokásrendszeren alapuló, a szocializáció lehetőségének megteremtésére törekvő biztonságos, esztétikus, tiszta intézmény. • Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének legmegfelelőbb színtere, amelyben a gyermekek és felnőttek egymást elfogadva és tisztelve élnek, és jól érzik magukat. • Biztosítja a gyermekek spontán és szervezett mozgásához szükséges akadálymentes tág szabad tér adta lehetőségeket, valamint a gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. • Amely nyitottságánál fogva a családdal való együttműködés következtében az egész nap folyamán megvalósuló játékban, változatos mozgástevékenységekben, tanulási folyamatban, és munka jellegű tevékenységekben elősegíti a gyermekek személyiség vonásainak sokoldalú fejlődését, valamint

<ul style="list-style-type: none"> • Legyenek nyíltak, őszinték, határozottak és önálló véleményalkotásra készek. • Szeressék, becsüljék és védjék természeti, környezeti értékeinket. • Igényeljék a társas kapcsolatokat, legyenek képesek az együttműködésre. • Megteremtődik bennük a következő életszakaszba való átlépés belső, pszichikus feltételei.	<p>környezettudatos magatartásának kialakulását.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei. • Szeretetteljes, családi, demokratikus és befogadó légkör, a gyermeki személyiséget övező bizalom, a pozitív nevelői attitűdök tárháza. • Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetes az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt, a multi-és interkulturális szemléletmóddal és nevelési gyakorlattal összhangban.
---	--

<p style="text-align: center;">PEDAGÓGUSKÉP</p> <p>Olyan pedagógusok nevelik óvodásainkat, akik:</p>	<p style="text-align: center;">SZÜLŐKÉP</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Személyiségükből a humanizmus, a feltétel nélküli szeretet és az empátikus képesség árad. • Akik nevelési gyakorlatát az egyéni, differenciált bánásmód jellemmez. • Törekcszenek a feltételek javítására, az óvoda otthonossá tételére. • Empátiás készségüknél fogva jó kapcsolatot alakítanak ki munkájuk során valamennyi partnerrel. • Természetes igényük szakmai kompetenciájuk erősítése, fejlesztése. • A másság elfogadásával képesek, a gyermekek érdekét szem előtt tartva, hátrányos megkülönböztetés nélkül elősegíteni személyiségük harmonikus fejlődését. • Emberi tévedéseik, hibáik kijavítása etikai köteleességük. • Módszertani kultúrájuk sokszínű, szerteágazó. • Kipróbálnak új technikákat, tanulászervezési eljárásokat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. • Szeretnénk, ha a szülők partnerek lennének a nevelésben. • Együttműködnének a gyermekek személyiségének fejlesztésében. • Törekednének a kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló kapcsolat működtetésére. • Gyermekek nevelése érdekében érdeklődőek, elfogadják a másságot. • Tevékenyen vesznek részt óvodai életünkben. • Segítségét biztosítanak az intézmény felújítását érintő társadalmi munkákban, rendezvények közös szervezésében. • Pozitívan viszonyulnak az egész közösséghez. • Elfogadják, és betartják: Házi rendünket. • Részletesebb tájékoztatást a gyermekek nevelésével kapcsolatban közösen egyeztetett időpontban kérnek a pedagógusoktól. • Elfogadják a pedagógustól a nevelési tanácsokat, valamint az esetleges negatív kritikákat is. • Nem hártják teljes mértékben az óvodára gyermekük nevelését,

	fejlesztését.
--	---------------

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

4.1. Nevelésünk célja az óvodában:

- A gondjainkra bízott gyermekek harmonikus, sokoldalú fejlődésének elősegítése, személyiségük kibontakoztatása, testi- szociális- és értelmi készségeik, képességeik differenciált fejlesztése a szabad játék elsődlegességének érvényesítésével.
- Szeretetteljes, családi, nyugodt, befogadó, demokratikus légkör, élményekben gazdag óvodai életter, az egyéni fejlődési ütem tiszteletben tartásának biztosítása, az iskolai beilleszkedés közvetett segítése.
- Rendszeres és sokrétű mozgásos tevékenységek biztosításával, intenzív mozgásfejlesztéssel segítjük az egészséges életvitel szokásainak megalapozását.
- Változatos tevékenységek lehetőségével segítjük a környező világ megismerését. Kialakítjuk a természethez, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszonyt és környezettudatos magatartást. Megalapozzuk a gyermekek környezetre figyelő, környezetet védő életvitelét.
- Szoros kapcsolatot, folyamatos együttműködést, korrekt nevelőpartneri viszonyt alakítunk ki a családokkal, intézményekkel. Olyan pedagógiai környezet alakítunk ki, ahol a befogadó attitűd természetes az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt, a multi-és interkulturális szemléletmóddal és nevelési gyakorlattal összhangban.
- A halmozottan hátrányos gyermekek beilleszkedésének elősegítése, az ingerszegény környezetből adódó hátrányok mérséklése.
- Az esélyegyenlőség, és az inkluzív, befogadó pedagógia megteremtése.
- Az érzelmi, erkölcsi, és a közösségi nevelés hangsúlyozása, amely megalapozza a gyermeki személyiség szocializációját.
- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítés

4.1.2. Az óvoda speciális céljai

- **A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a képességek kibontakoztatása és az egyéni képességek differenciált fejlesztése.**
  - **A gyermekek ismerkedjenek meg a természeti környezetük szépségeivel, alakuljon ki környezetvédelmi kultúrájuk, váljanak, környezetük iránt érzelmileg gazdag egyénekké.**
  - **Az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése a gyermeki tevékenységrendszerekben.**
  - **A differenciált fejlesztés által a gyermekek képességeinek formálása, a szervezeti keretek (egyéni és csoportos) helyes megválasztásával, alkalmazásával.**
  - **Az inkluzív pedagógia alkalmazásával a másság elfogadására nevelés.**
  - **A gyermekek erkölcsi érzékeinek fejlesztése.**
  - **A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése, a játékba integrált, cselekvéses tanulás által.**
  - **Az óvodai élet szokásrendszereinek, viselkedésformáinak kialakítása, fejlesztése.**
  - **Az óvodáskorú gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása.**
-
- A felnőttek példája alapján a környezet értékeinek, rendjének, nyugalmanak, egyensúlyának megóvása - ezt érzékeljék, gyakorolják a gyermekek.
  - A környezeti nevelést is elsősorban a játékon keresztül közelítsük meg. Számára mindazt, amit a természetben csinál, játékként élje meg.
  - Meséljünk a gyermekeknek a természetről. (A vízcseppről, a magról, a szélről az időjárás jelenségeiről.)
  - Maguk az óvodások is meséljenek a természetről.
  - Kapjon a gyermek ösztönzést a megtapasztalásra, a környezet felfedezésére - építsünk a megismerési vágyukra.
  - Ehhez biztosítsuk a nyugodt légkört, legyünk partnereik a játszva tanulásban.
  - A kirándulások, természetjárások adjanak alkalmat és lehetőséget a természet különféle kincseinek felfedezésére. (Gyűjtsük együtt a különböző színű kavicsokat, faleveleket, a változatos formájú növényeket, terméseket, használjuk fel ezeket játéunk és barkácsolásaink során.)
  - Fedezzük fel együtt az évszakok szépségét, a természet változását, az évszakok közötti

különbségeket, a természet örök körforgását.

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedésének elősegítése.
- Esélyegyenlőség biztosítása, hátránycsökkentő szerepének betöltése.
- A családokkal való együttműködés, a családok erősítése, segítése.
- Olyan pedagógiai környezet biztosítása, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik, valamint minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- Egyéni képességeik megismerésével a gyermekekre szabott, differenciált fejlesztés megvalósítása.
- A másság elfogadására, tiszteletére való nevelés megalapozása.
- Az otthoni ingerszegény környezet ellensúlyozása érdekében, minél több élmény nyújtása a nevelés minden területén.
- A szülői szemlélet formálása, megnyerésük céljaink érdekében.

4.3. Nevelésünk rendszere

Óvodánk nevelési feladatai átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

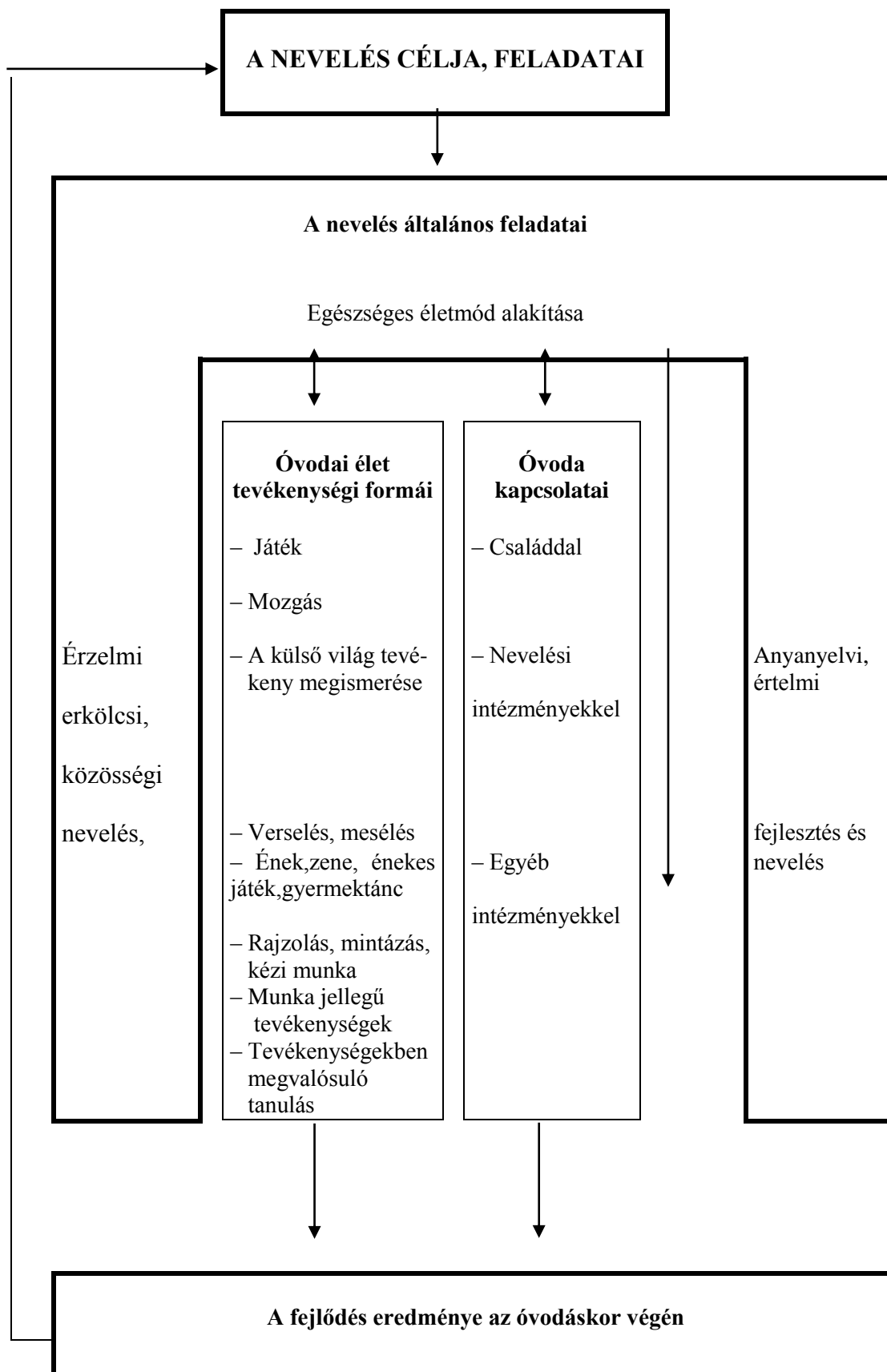
A rendszer elemei:

- a nevelés célja, feladatai
- az óvodai élet tevékenység formái
- a kapcsolatok rendszere

ezek egymásra épülnek, egymással szorosan összefüggnek.

A bennük megvalósult feladatok hatására az óvodáskor végére létrejön a fejlődés eredménye, mely meghatározó a célok és feladatok továbbfejlesztésében.

5. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

FŐ / általános feladataink:

1. Az egészséges életmód alakítása,
2. Az érzelmi, az erkölcsi, és a közösségi nevelés biztosítása,
3. Az anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
4. Mozgásfejlesztés és egészséges életmódra nevelés

Egészséges életmód:

Az egészséges életvitel igényének és szokás rendszerének kialakítása, a betegségmegelőzés, és az egészség védelme, edzése, megőrzése kiemelt jelentőségű ebben a korban.

Az egészséges életmódot a testápolás, az étkezés, az öltözködés, és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása révén valósíthatjuk meg.

A környezet védelméhez, és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Legfontosabb a gyermeki szükségletek kielégítése az óvodai közösségen belül. Fontosnak tartjuk a testi, lelki szükségletek összehangolását, a heti és napi életritmus kialakítását. Ezt segítik a kötelező és szabadon választott tevékenységek meghatározott ciklikusságával, ritmusával. A rugalmasan kezelt napirend, melynek keretein belül az étkezések, a pihenés, a mozgás, a játék, az oktatás, és egyéb tevékenységek valósulnak meg.

Fontos a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez a helyes higiéniai szokások kialakítása.

A gyermekek fejlődését segíti:

- A kulturált étkezés szokásaira nevelés
- A helyes testtartás kialakítása
- Esztétikus terítésre szoktatás
- Étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata
- Délutáni pihenés
- Nyugodt légkör megteremtése pihenés idejének biztosítása, a gyermekek alvásigényének figyelembevételével
- A napi tevékenységek során minél több idő eltöltése a szabadban

- Higiénés szokások szabályok kialakítása
- Tisztálkodás (kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás helyes és rendszeres végzésére szoktatás)
- Folyamatos, szabadon választható WC használat
- A szabadban végzett számtalan tevékenység (séták, túrák, kirándulások szervezése stb.) fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését.
- A rendszeresen és kellemes légkörben (az óvodai tornaszoba, összefüggő zöld felületű udvarrészekben) végzett mozgás eredményeképpen a gyermek természetes igényévé válik és beépül szokásrendszerébe.

Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés, szocializáció:

Érzelmi nevelésünk alapja a gyermeket körülvevő otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteli légkör, melyben teret engedünk önkifejező, és önérvényesítő törekvéseinek egy következetes szokás, és norma rendszer megalapozásával.

A szocializáció folyamatában megy végbe a gyermek szocializációs-individualizációs fejlődése. A két oldal egymással szoros kölcsönhatásban van. Arra törekszünk, hogy a szocializációs folyamatban a gyermekek próbálják elsajátítani a viselkedés és magatartás normáit, értékét, e folyamatban alapozódnak meg a társas közösségi élet szokásai (szocializációs szokások).

Az individualizációs folyamatban segítjük kibontakoztatni az egyén személyiségét, képességeit, tulajdonságait, magatartását. Eközben bontakozik ki az én tudat, az énkép, amely hozzásegíti a gyermeket önmaga képességeinek felismeréséhez.

Az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget, és ösztönöz az együttműködésre, támogatja a gyermekek szocializációját. Ez utóbbit is az egyéni sajátosságok ismeretében segíti, eltérő módszerekkel, különböző, egyénre szabott mértékben.

Az individualizálás elvei:

- a gyermekek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől kezdve;
- az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése (képességek, részképességek elemzése);
- a személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben (óvodapedagógus - gyermek között);

- a gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele;
- az igény szerinti szeparáció lehetőségeinek biztosítása (a csoportszoba berendezésével);
- a személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában;

Fontosnak érezzük, és próbáljuk segíteni a „nemi” hovatartozás felismertetését a gyermekekben, hiszen ez a szocializáció kialakulásának fontos állomása.

- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet megszervezését tartjuk kívánatosnak, mely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését.
- A közösségi nevelés részeként tekintjük a községi kulturális rendezvényekbe való bekapcsolódást, nemzeti, és népi ünnepeinkről való megemlékezést a csoportokban a gyermekek gondolkodását, és érdeklődési körét figyelembe véve.
- Arra próbáljuk nevelni a gyermekeket, hogy fogadják el a különböző gyerekek egymást, tiszteljék a környezetükben lévő felnőtteket.
- Az óvoda dolgozói, és a pedagógusok a magyar nyelv mintakövetői modellszerepben.

Nélkülözhetetlen a jól kialakított szokásrendszer, amelyben a gyermekek változatosan tevékenykedhetnek. Legyen nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes a csoport légköre, ahol gyermek és felnőtt egyaránt jól érzi magát, és ami a szülőkből is megnyugvást vált ki.

Az óvodapedagógus feladatai a szocializáció támogatásában:

- a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása (a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítése);
- a közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok körének bővítésével;
- a gyermekek elképzelései és döntései alapján a szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása és ápolása;
- a viselkedés-kultúra megalapozása;
- a mikro-csoportos tevékenységek körének bővítése a felajánlott, szervezett keretekben;

- a társas, szabályjátékok rendszeres biztosítása a gyermekek közreműködésével;
- a gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek közös szervezése az óvodában (csoporttársak, és az óvodapedagógus);

Anyanyelvi, és értelmi fejlesztés:

Az anyanyelvi nevelés a nap folyamán, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Interaktív beszélő környezet megteremtésével, helyes mintaadással, szabálykövetéssel nevelünk az anyanyelv megbecsülésére, és szeretetére, valamint a gyermekek kommunikációs kedvének fenntartására, és ösztönzésére. Élményalapú beszélgetéseket tevékenységekbe ágyazott anyanyelvi játékokat kezdeményezünk a beszédértés fejlesztése érdekében.

Az értelmi nevelés feladatai: egyrészt a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) kreatív fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet biztosítunk.

Az értelmi fejlesztést az adott életkori sajátosságokat figyelembe véve a mozgásfejlesztésre alapozzuk, azon keresztül realizáljuk. (testséma, finommotorika, oldaliság, térészlelés)

Mozgásfejlesztés:

A mozgás, mint tevékenység kiemelt szerepet kap óvodásaink képességfejlesztésében, jelenléte óvodai nevelési helyi gyakorlatunkban a gyermekek egészséges testi, mozgás, és személyiségfejlesztését szolgálja.

Megpróbáljuk tudatosan fejleszteni a gyermekekben a motoros képességeket és a mozgáskészséget.

A testi, akarat, értelmi, erkölcsi képességek fejlesztésére is nagy gondot fordítunk.

A fejlesztés segítői az óvodai életet alkotó tevékenységek: mese, vers, ének-zene, ábrázolás és kézimunka, a külső világ tevékeny megismerése, a matematikai tartalmú játékok, amelyeket a programunkban a mozgással összekapcsolva terveztük meg.

Kiemelt e tevékenységek közül maga a MOZGÁS, amely kötelező formában heti két alkalommal van jelen minden csoportban, illetve a testnevelést kiegészítő mozgástevékenységek.

A mozgás illetve a mozgásos játékokon túl hangsúlyt kap az egészséges életmód, a környezet óvása, hiszen ezek együttes hatásával érhetjük el a magunk elé kitűzött célokat.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

6.1. Személyi feltételek

A nevelőmunka középpontjában a gyerek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Egész személyiségével, magatartásával, kommunikációval, esztétikumával példaértékű modellt szerez be a gyerekek nevelésében. A pedagógus munkájának segítő társai a dajkák, akik az egészséges életmódra nevelésben, a szokások rögzítésében, a gyermekek testi szükségletei kielégítésében együtt működnek, és a pedagógusok irányításával a nevelőmunka minden területén látnak el részfeladatokat. Magatartásukkal, beszédstílusukkal ők is hatással vannak a gyerekekre. Ezen felül ők biztosítják a gyermekcsoportok, a hozzájuk tartozó helyiségek, valamint a szociális helyiségek és irodák higiéniáját.

Az intézményben dolgozó pedagógusok száma: 3 fő

Az intézményben dolgozó pedagógiai munkát segítők száma: 2 fő (dajka)

6.2. Tárgyi feltételek

Programunk megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek biztosítottak, karbantartásukra, bővítésükre folyamatosan szükség van az állagmegóvás miatt.

Tárgyi feltételrendszerünket átlagosnak minősítjük.

A csoportszobákhoz csatlakozó öltöző és mosdó-WC helyiségek megfelelő komfortfokozatot és ideális szeparáltságot biztosítanak.

Rendelkezünk tornaszobával. Alapítványi, és pályázati lehetőségeket kihasználva a mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak.

A gyermekek csoportszobái tágasak, világosak.

Az óvoda udvara fásított, homok és füves egybefüggő játszóterülettel. A csoportok életkori sajátosságainak megfelelő udvari játékok, vannak felszerelve (mászóka, csúszda, homokozó, egyensúlyozó, mókuserék,)

Az udvaron található fedett, fix aljzatú babakáz, amely komfortosabbá teszi a gyerekek udvari tartózkodását.

Megfelelő számú és méretű helyiségek állnak rendelkezésünkre az óvodai dolgozók szociális céljára egyaránt.

Tudatos munkánk, a fenntartótól kapott költségvetés célirányos felhasználása, a pályázati lehetőségek kihasználása és a szülők, és az alapítvány közreműködése révén főleg a gyermekek mozgásos tevékenységéhez és a környezeti neveléshez szükséges eszközök, feltételek bővítése.

A jövőben fokozatos minőségi cserékkel törekszünk az elhasználódott berendezések és felszerelések pótlására.

Mennyiségi bővítést elsősorban a foglalkoztatási eszközök és anyagok, valamint az udvari játékok körében tervezünk.

Intézményi szinten rendelkezünk: fénymásolóval, digitális fényképezőgéppel, számítógéppel, tv-vel, DVD lejátszóval, magnóval.

6.3. Az óvodai csoportok kialakítása

Óvodánkba a köznevelési törvény értelmében azok a gyerekek nyernek felvételt, akik az adott év augusztus 31.-ig betöltik a három évet, illetve ha a férőhelyek száma lehetőséget ad rá fél évvel hamarabb is felvehetőek.

A csoportok összetétele egy osztatlan homogén és egy részben osztott.

6.4.A gyermekek napi rendje

A jó napirendet folyamatosság, és rugalmasság jellemzi. A gyermekek kiegyensúlyozott, egészséges fejlődése érdekében nyugodt, családi, feszültség- és sűrűségmentes, türelmes légkör megteremtésére törekszünk. Ennek feltétele az életkornak megfelelő helyes életritmus, melyet napirendünk párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységeivel kívánunk biztosítani.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, tekintettel a helyi szokásokra, igényekre.

A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását célozzuk, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Délelőtti tevékenységek:	Déli tevékenységek:	Délutáni tevékenységek:
szabad játék, szabadon választott tevékenységek	gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek	gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek
munka jellegű tevékenységek	ebéd	pihenés
kötött szervezésű mozgás vagy egyéb mozgásos tevékenység		uzsonna
tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamat		játék, szabadon választott tevékenységek, levegőzés
levegőzés, séta, megfigyelés		hittan, egyéb foglalkozások
gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek		
folyamatos tízórai, tízórai		

6.5. A gyermekek heti rendje

Szeptember 1-től május 31-ig

Kötelező tevékenységek	Szabadon választható tevékenységek; tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamatok: a hét minden napján a gyermekek spontán érdeklődése alapján, vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére
mozgás (heti egy, vagy két alkalommal)	szabad játék
mindennapos mozgás (azokon a napokon, amikor más mozgásos tevékenységek nincsenek)	rajzolás, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek
munka jellegű tevékenységek	verselés, mesélés
	ének, zene, énekes játék, gyermektánc

	a külső világ tevékeny megismerése
	kiegészítő mozgástevékenységek
	munka jellegű tevékenységek

Június 1-től – augusztus31-ig

Kötelező tevékenységek	Szabadon választott tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> • mindennapos mozgás 	<ul style="list-style-type: none"> • játék
<ul style="list-style-type: none"> • munka jellegű tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> • verselés, mesélés
	<ul style="list-style-type: none"> • rajzolás, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek
	<ul style="list-style-type: none"> • ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	<ul style="list-style-type: none"> • munka jellegű tevékenységek

6.6. Az óvodai nevelés tervezése

A tervezést, és megvalósítást a csoportnaplóban dokumentáljuk.

A tartalmat, a témát , mindig olyan aktuális témában próbáljuk megtervezni, amely a gyerekek érdeklődési körének leginkább megfelel, az évszakok változásaival, jeles napjainkkal, is kölcsönös viszonyban van.

Közös élményre, előkészületekre, gyűjtőmunkára épülnek,- így a szülőket is megpróbáljuk bevonni a mindennapi tevékenységrendszerbe-, és egy téma köré szerveződnek a felajánlott tevékenységek.

Egy-egy téma feldolgozása több hétig is eltarthat, de tervezhetünk egy napi tevékenységeket is, a gyermekek érdeklődésének megfelelően.

Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben is tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre, és az eltérő érdeklődésre.

Nevelésünk során az önálló tanulás, a problémamegoldás képességeinek megalapozása, annak elősegítése történik, a közvetlen tapasztalatszerzéssel, a differenciálás, a választás, a döntés lehetőségének megteremtésével.

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden gyermek egyéni szintjének figyelembe vételével történik a téma feldolgozása.

A nevelés során a gyermekek szabadsága mellett véghezvihető az indirekt tanulás szervezés, illetve a téma tevékenységei során a kompetenciák fejlesztésén túlmenően a konstruktív ismeretszerzés.

A résztvevő gyermekek kreativitásának fejlesztése spontán módon teremődik meg.

A témák tervezése során meghatározott készségeket, kompetenciákat akarunk alakítani, meghatározott ismeretekhez kívánjuk juttatni a gyerekeket- ezek kapcsolódnak a konkrét témához, az Országos Alapprogram követelményeihez, az éppen aktuális csoport és egyéni fejlesztési feladatokhoz.

A tevékenységek tervezése, szervezése során elsődleges szempontunk a gyermeki kíváncsiság életben tartása.

A megvalósulás folyamatában a választás rendszeresen visszatérő tevékenység, de sosem önálló aktusként jelenik meg. A választást generálja a kezdeményezési lehetőség, mely a közös gondolkodás, vagy az egyéni gondolatok eredményeképpen jelenik meg. Így együtt olyan szociális kompetenciák erősödnek, melyben szükség szerint változik az egyén viszonya. A megvalósítás során a gyermekek saját ismereteikre építve szerzik ismereteiket.

7.AZ ÓVODA KAPCSOLATAI – KAPCSOLATAINK RENDSZERE

Óvodánk széleskörű kapcsolatrendszerrel rendelkezik. A kapcsolatokban résztvevők köre és a kapcsolatok tartalma igen sokszínű, közös azonban bennük az hogy,

- a gyermekek érdekében jöttek létre és
- a gyermekek érdekeit szolgálják.

Kapcsolataink alapelvei

- Kölcsönösen nyitottan, őszintén, bizalommal és segítően fordulunk egymás felé.
- Tiszteljük egymás munkáját.
- Közös felelősséget érzünk a gyermekek optimális fejlődéséért.

A nevelési elveinkkel összhangban igyekszünk megfelelni partnereink elvárásainak.

A kialakított kapcsolati formák kereteit bővítve, tartalmát mélyítve folyamatosan fejlesztjük együttműködésünket.

7.1. Intézményen belüli kapcsolattartási formák:

7.1.1. Család – óvoda kapcsolat (szülők-pedagógusok)

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel: családlátogatás, fogadóóra, napi jelzés, tájékoztatás, rendhagyó szülői értekezlet.
- A gyermekek egyénre szabott befogadásának biztosítása: beszoktatási terv, értékelés, folyamatszabályozás.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről: az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, napi jelzés, vagy beszélgetés, félévenként, illetve szükség szerinti tájékoztatás, gyermeki munkák kihelyezése, nyitott óvodai programok, fogadóóra.
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása: családlátogatás, fogadóóra, egyéni beszélgetések, gyűjtő munka, gyermeki jelzés megbeszélése, problémafelvetés.
- Szülői közösség kialakítása, rendezvények szervezése: ötleteinek elfogadása, évente ütemterv szerint, szülők meghívása bevonása.

- Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása: igény és elégedettségi mérés évente, jelzések észrevételek megbeszélése, egyéni igények figyelembe vétele- szakmaiság megőrzése.

7.1.2. Pedagógusok közötti kapcsolattartási formák:

- Óvodán belüli közös munkák
- Hospitálások az intézményi önértékelési program alapján
- Alkalmazotti értekezletek
- Esetmegbeszélések

7.2. Óvodán kívüli kapcsolatok

• Kapcsolattartás a fenntartóval

- A működéssel kapcsolatos feladatok ismerete,
- Pedagógiai segítség igénylése,
- A törvényesség betartása, adatszolgáltatás,
- Beszámolói kötelezettség teljesítése

• Az iskolával:

Nagy hangsúlyt fektetünk az óvoda-iskola átmenet fontosságára.

Az egyéni képességfejlesztésre, és a differenciált bánásmódra, amely nevelési elv reményeink szerint az iskolában is folytatódik.

Az iskolával való jó kapcsolatunk eredményeképp ellátogatunk egymás rendezvényeire, és közös programokat, nyílt napokat szervezünk.

Együttműködünk az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében.

A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelybe óvodásból iskolássá érik. Partnereink felé ezt a szemléletet közvetítjük.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az óvoda-iskola kapcsolatban az alábbi programokat szervezzük, a zökkenő mentes átmenet érdekében:

- Kölcsönös látogatások az intézmények pedagógusai számára.
- Információ csere rendszeresen, a fejlődési eredmények megismerése az első osztályban.
- Szülői értekezlet az iskolába menő gyerekek szülei számára.
- Közös ünneplések, rendezvények.

Konzultálunk az óvodai nevelésről. (A gyermekek meglévő tapasztalataira való építést, az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulást, a párhuzamosan végezhető differenciált feladatvégzést emeljük ki.)

- *A kapcsolattartásban arra törekszünk, hogy az iskola megismerje az óvodai nevelés célját és feladatait, a nevelés kereteit, tevékenységformákat. Megismertetjük nevelési módszereinket, eljárásainkat, valamint a fejlődés várható eredményeit óvodáskor végére, ezzel biztosítjuk a zökkenőmentes átmenetet az iskolába.*
- *A volt óvodásokat, pedagógusokat meghívjuk az óvodai ünnepélyekre, közös műsorokkal színesítjük rendezvényeinket.*

- **Kapcsolattartás az egészségügyi szervekkel**

- Családsegítő Központ, Gyermekjóléti szolgálat
- Gyermekvédelmi feladataink során nélkülözhetetlen tevékenységük:
A gyermek testi, lelki védelmét elősegíteni a családban.
- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése
- ÁNTSZ Jó kapcsolat alakult ki közöttünk, szeretnénk, ha ez a jövőben is így maradna, hiszen **közös célunk és érdekünk a betegségek, a járványok megelőzése.** Tanácsaikat, észrevételeiket elfogadjuk és betartjuk.
- Védőnői szolgálat rendszeres, és jó kapcsolatot ápolunk a község alapvető egészségügyi ellátás dolgozóival, kiemelkedően jó a kapcsolatunk a védőnővel, akivel a gyerekek alapvető higiéniai körülményeinek vizsgálatán túl közös óvodai egészségügyi szűrőprogramok bevezetését is preferáljuk.

- Munkaegészségügyi Szakorvos. Meghatározott rendszerességgel végezzük az alkalmassági vizsgálatokat.

- **Kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal**

- Segítséget nyújt az iskolaérettség megállapításában
- Mint elsőfokú szakértői bizottság elvégzi a beutalt gyermekek magatartászavarainak, értelmi fogyatékoságának megállapítását
- Logopédiai, fejlesztő foglalkozásokat folytat, pszichológiai tanácsadást, konduktív pedagógiai ellátást folytat.

- **Könyvtár**

- Az olvasóvá nevelés érdekében könyvtárlátogatás, közös rendezvényeken való részvétel, (rajzpályázat, vers- mesemondó verseny)
- A helyes könyvhasználat, viselkedési szabályok gyakorlása.

- **Egyházak**

Kapcsolatunkra jellemző egymás munkájának segítése, tiszteletben tartása. Óvodánk vallásilag semleges, a történelmi egyházak felekezetei tartanak foglalkozásokat. A hitoktatásra az egyház képviselőivel egyeztetve lehetőséget biztosítunk.

- **Egyéb külső kapcsolati partnereink:**

- Kisebbségi Önkormányzat
- Nyírparasznya Közoktatásáért Közalapítvány

8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

Jelentősége a személyiség kibontakoztatásában

A játék a 3-7 éves korú gyermekek elemi-pszichikus szükséglete, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

Óvodáskorban a játék a kor igényeihez, törekvéseihez és az adott lehetőségekhez képest központi helyen áll.

A legbonyolultabb és legsokoldalúbb sajátos cselekvési, tevékenységi forma.

A 3-7-8 éves korú gyermekek mindennapjait átszövő, alapvető a kisgyermekkor legfontosabb fejlesztő tevékenysége. A játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az őket érő élményeket, az életben előforduló szituációkat.

A játékon keresztül szerzik a legtöbb ismereteket a gyermekek. Ezek az ismeretek segítik elő azt, hogy az őket közvetlenül körülvevő világról tapasztalatokat szerezzenek, és biztonságosan tudjanak eligazodni környezetükben.

A személyiség fejlődésének és fejlesztésének leghatékonyabb eszköze és színtere, mely a lehető legnagyobb mértékben hat szinte valamennyi pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensre, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. Kedvezően hat az önállóság és az akarat tulajdonságok fejlődésére. Segíti a kreatív együttműködési készség, a társas kapcsolatok, a közösségi élet fejlesztését.

Célja:

Olyan egészséges, harmonikus biztonságban élő gyermekek nevelése, akiknek a játékban teljesedik ki személyiségük.

A játék váljon minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé.

A játékban történő tanulás a gyermekek tevékenységi vágyából indul ki.

A játéknak két alapformáját különböztetjük meg:

A., Szabad játék.

B., Az óvodapedagógus által kezdeményezett, játék.

A gyermekek által kezdeményezett játékok igen sokoldalúan járulnak hozzá a tanuláshoz. Ezért ezzel kapcsolatosan nekünk óvodapedagógusoknak elég megteremteni a játék kibontakozásának feltételeit, egyben megteremtve a spontán játék adta spontán tanulás lehetőségét is.

Az óvodapedagógus feladata:

Az elmélyült jó játék feltételeinek megteremtése a gyermekek szabad, kötetlen játékfeltételeinek folyamatos biztosítása.

A sokszínű játék kialakulásához ötletek, nevelési lehetőségek, helyzetek megteremtése természetes anyagok biztosításával, segítségadással, a gyermekek barkácsoló kedvének felkeltése, kreativitásuk kibontakoztatása.

A játék fejlesztése érdekében az egyéni élmények és a közös élményszerzési lehetőségek kihasználása (séták, kirándulások).

A játék önállóságának tiszteletben tartása.

A gyermekek beszéd-és kommunikációs készségének fejlesztése

A természettel kapcsolatos és hagyományos játéklehetőségek gyakorlásával a játék funkciójának erősítése, valóságról alkotott kép gazdagítása, fejlesztési lehetőségek biztosítása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Az óvodába érkező gyermekek különböző családi környezetből jönnek, ebből adódóan eltérőek az ismereteik, képességeik, készségeik, a játékhoz való viszonyaik.

3 éves korban már rendelkeznek valamilyen játéktapasztalattal, játékkulturáltsággal.

Az óvodába érkezésükkor van tapasztalatuk a játékkal, tárgyakkal történő manipulációról, rakosgatásról. A gyermekek számára a tárgyakkal végzett mozgások az alkotás feletti örömszerzést jelentik.

Biztosítjuk a felszabadult játékhoz a nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkört, melyben a gyermekek kijátszhatják magukat.

Feltétele az óvodapedagógus védő szeretete, segítő és megértő gondolkodása, akihez bizalommal fordulhatnak.

A nyugodt légkörhöz hozzátartozik a csoport életének szervezettsége és a viselkedési normák következetes betartása, a játék folyamatosságának biztosítása.

A feltételek megteremtéséhez tartozik a rendszeres tapasztalatszerzés és élmény- nyújtás.

A játékra fordított idő mértékét meghatározza a gyermekek játékhangulata.

Biztosítjuk számukra a legmegfelelőbb helyet, hogy a játékidőben folyamatosan, felszabadultan, elmélyülten játszhassanak.

Napirendünkben a gyermekek érdeklődésének megfelelően játéktevékenységre fordítjuk a legtöbb időt.

Az óvoda játékszíntere a csoportszoba, az óvoda udvara, s közvetlen környezetük. A csoportszobában az állandó játékterek, játszósarkok kialakításával biztosítjuk a spontán adódó és szervezett játéklehetőségeket. (babaszoba, fodrászat, boltos, építősarok, mesesarok)

Ezeket a „kuckókat” izléseken, esztétikusan rendezzük be.

A játéktémák, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően, élményeik alapján, tartalmában fejlődnek, illetve mélyülnek. Kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek igényeit, javaslatait, az évszakok aktualitását.

A csoportszobában kialakítjuk és megteremtjük a lehetőséget a természetes anyagokkal történő játéki igények (agyagozás, barkácsolás) kielégítésére.

Az óvoda udvara másképpen hat a játék alakulására, mint a csoportszoba.

Az udvaron megnövekszik egy-egy játéktevékenységhez szükséges hely, s ez új vonásokkal gazdagíthatja a gyermekek játékát.

Az egészséges életmódra nevelés érdekében, lehetőségekhez mérten minél többet tartózkodunk a szabad levegőn, kihasználva a tágas, füves udvar lehetőségeit. Az udvari játszóhely és a játékeszközök kiválasztását, játékindítékot befolyásolja a talaj felülete, minősége és az udvar adottságai.

Feladatunknak tekintjük a személyiséget torzító játékeszközök kiszűrését.

A játékeszközök feleljenek meg a gyermekek igényeinek, elégítsék ki játékvágyaikat, szépek, tartósak, valóság-hűek legyenek.

Az eszközválasztékban biztosítjuk a természetes anyagok tárházát, gyűjtésekkel bővítjük.

A játékok egy része készen vásárolt, a másik része óvónők által készített, illetve barkácsolás során a gyermekekkel közösen készített eszközök. Törekszünk minél több természetes anyagból készült, környezetbarát játékok beszerzésére, alkalmazására.

Minden korosztálynak megvannak a rá legjobban jellemző játékfajtái.

Gyakorló vagy funkcionális játék.

Építő-konstruáló játék

Szerepjáték.

Dramatikus játék.

Népi játékok.

Szituációs játék.

A játék, mint alaptevékenység a legtöbb nevelési lehetőséget rejti, így ezen belül alkalom nyílik a környezet megismerésére, megóvására.

A gyermekek kapcsolatát a természettel, a környezettel a játékokban erősíthetjük.

A gyermekek szívesen gyűjtik a (kavicsokat, gesztenyét, tobozt, falevelet), mind azt amihez hozzájuthatnak. Szeretik ezeket rakosgatni, közben megismerik az anyagok természetes tulajdonságait, felhasználhatóságait.

A konstruáló játékokban is felhasználhatják a közvetlen környezetükben előforduló tárgyakat.

A természetes anyagokkal való játékokban tapasztalatokat, ismereteket szereznek, melyek elősegítik a környezet szeretetéhez való viszonyukat.

A mozgást gyakorló játékok lehetőséget adnak a madárhangok, állatok mozgásának, természeti utánzására, növények (fa, cserje) megismerésére és ezen belül megóvásuk tanítására.

Szerepjátékokban a gyermekek felnőttek szerepét, tevékenységét, viselkedését-így a természethez fűződő viszonyait is- sajátos módon utánozzák.

A szerepjátékok körét minél több, a környezet megismerésével, megszerettetésével, megóvásával, kapcsolatos témákkal bővítjük.

A dramatizálást, bábjátékot beépítjük a gyermekek mindennapos játéktevékenységébe. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében, a természetvédelemben.

A dramatikus játékokat, bábokat is alkalmazhatjuk a környezetvédelemmel kapcsolatos szokások, ismeretek kialakítására, átadására, érdeklődés felkeltésére.

Dramatizálással erősíthetjük a gyermekek kapcsolatát a természethez, környezethez.

Módszertani alapelveink

Tudatosan megkülönböztetjük, és egymástól elkülönítve értelmezzük a gyermeki játék két alapformáját: a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett, irányított játékot.

A szabad játék elsődlegességét hangsúlyozzuk a szocializációban a személyiség teljes kibontakoztatásában, megteremtve a szabad játékhoz szükséges optimális feltételeket.

A feltételek megteremtésénél fontosnak tartjuk a szabad játék pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való indirekt támogatását.

Megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, a gyermeki játékelképzeléseket támogató, a gyermekek fejlődését megfigyelő, ösztönző magatartást tanúsítunk. Potenciális partnerei vagyunk a játszó gyermeknek.

Biztosítjuk a játék önállóságát, önkéntességét, szabadságát, támogatjuk az önmegvalósítást. (tevékenység, társ, hely, eszköz, játékötlet, elgondolás)

Az általunk kezdeményezett, irányított játékok során figyelembe vesszük az egyes gyermekek, illetve a csoport fejlettségi szintjét és igényét, az aktuális élményeket, eseményeket s ezekhez alkalmazkodva merítünk gazdag játékgyűjteményeinkből. (anyanyelvi, dráma, szenzitív, énekes, mozgásos)

A játékban tapasztalt szorongást agresszív jelzésként értékeljük és igyekszünk felderíteni a háttérben álló okokat. Az érintett gyermekeknek biztonságot, védelmet nyújtunk.

Feladataink a szabad játék során

Megteremtjük mindazokat a feltételeket, amelyek kedvezően befolyásolják a játék kialakulását és folyamatát:

- pozitív attitűdöt az óvodapedagógus személyében,
- nyugodt légkört,
- állandó és ideiglenes játszóhelyeket,
- gyermekek által bármikor elérhető, életkoruknak megfelelő, motiváló és fejlesztő hatású játékeszközöket,
- minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidőt,
- sokféle tapasztalatot és élményszerzési lehetőséget.
- a különböző játékformák kibontakozását és fejlődését segítő személyi és tárgyi feltételeket.

Játékbeli szerepünkkel kapcsolatos feladataink:

Segítő, támogató, tudatos jelenlétünk, attitűdünk egész nap folyamán végigkíséri és biztosítja a szabad játék kibontakozását, a játékban való elmélyülést, az indirekt irányítás felelősségét.

A segítség módját és mértékét minden esetben a konkrét játékhelyzetnek, a csoport és az adott gyermek fejlettségének és igényének megfelelően választjuk meg és alkalmazzuk.

Figyelemmel kísérjük minden gyermek játékát.

Megfelelő csoportléghőkört teremtünk (kiegyensúlyozott, derűs, alkotó, együttműködő) differenciálással, multikulturális- interkulturális szemlélettel.

Mindezek alapján egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatokat tervezünk és a megvalósításban elsősorban indirekt módszereket, alkalmazunk. (pl. társas kapcsolatok formálása, az együttműködés, az interakciók tartalmának fejlesztése, kezdeményezőkézséggel, önértékeléssel, önérvényesítés, önbizalom formálásával kapcsolatos feladatok)

A játékban megjelenő fejlődésbeli különbségeket toleráljuk.

Biztosítjuk, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban és önkéntesen választhassanak játszótársat.

Indokolatlanul nem avatkozunk be a gyermekek játékába, csak ha szükséges. Nemkívánatos viselkedési formák kialakulásánál, illetve veszélyessé váló agresszív játék esetén azonban szükséges a beavatkozás.

Közvetlen nyugodt hangvétellel közvetítjük a gyermekek felé, hogy a bátortalanokat, a magányosan tevékenykedőket segíteni, a rendbontókat pedig szelídíteni kell.

Reflektív szemlélettel felfigyelünk a gyermekek játékkal kapcsolatos jelzéseire és segítjük a játékelképzelések megvalósulását.

Formáljuk a közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak betartását, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire, az együttélés kulturált normáinak elsajátítására.

Intervenciós gyakorlattal szoros együttműködést alakítunk ki az óvoda nem pedagógus dolgozóival és a szülőkkel.

Törekszünk arra, hogy megismerjük a gyermekek otthoni játékfeltételeit, játszógyakorlatát. Segítjük a szülőket a gyermekükkel közös játék jelentőségének felismerésében.

Formáljuk a családok szemléletét a játék fontosságára vonatkozóan már a beilleszkedési időszakban is modellnyújtással, pedagógiai helyzetek rövid indoklásával, a szabad játék jelentőségét hangsúlyozó érvek közvetítésével.

A jó hangulatú atmoszféra megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével motiváljuk a gyermekek beszédkedvét, közlésvágyát.

A gyermeki közlések iránt érdeklődést, figyelmet tanúsítunk, kérdéseiket megválaszoljuk, üzeneteiket dekódoljuk, metakommunikációs jelzéseket küldünk, játszótársként nyelvi

kifejezésmintát adunk.

Modell értékű beszédünkkel a játéktevékenységekhez kapcsolódva formáljuk a nyelvi-kommunikációs képességek kibontakozását.

A különböző játékformák lehetőségével biztosítjuk a társakkal való kapcsolat-felvételi és együttműködési készséget, a többoldalú, tudatosabb kommunikációs viselkedést.

A társakkal együtt végzett alkotó tevékenységek során kommunikációs helyzeteket teremtünk, ezáltal lehetőséget adunk a párbeszéd kibontakozására.

A közös tevékenységek során megerősítjük a beszéd különböző együttműködést elősegítő nyelvi fordulatainak, kifejezéseinek, az odafordulás udvarias formáinak használatát.

(megszólítás, megnevezés, felszólítás, kérés, megköszönés, stb.)

A játékhoz kapcsolódó beszédben gyakoroltatjuk az igeidők, igemódok használatát, az igeragozást, a szófajok sokféleségét, a magyaros mondatalkotás szabályait.

Megfelelő játszóhelyek biztosításával kapcsolatos feladataink

Csoportszobáink és az óvoda egyéb helyiségeinek adottságait figyelembe véve a különböző jellegű játékok kibontakoztatása érdekében ésszerű, a belső terek tagolását szem előtt tartó térrendezést biztosítunk. (közös terek, egyéni játékra alkalmas terek, zajos és csendesebb tevékenységek terei)

A csoportszobák, az öltözők játéktérre nyitásával lehetőséget adunk a gyermekeknek ideiglenes játszóhelyek kialakítására, szerepjátékaik színesítésére.

Bevonjuk őket a játéktér rugalmas átalakításába, figyelembe vesszük önérvényesítő, kreatív ötleteiket.

Állandó játszóhelyeket is biztosítunk. (Családi játékok tere, Építő-közlekedő játékok tere, Énekes játékok tere, Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás tere, Mesesarok, Természet sarok).

Játszóudvarunkon is kihasználjuk a lehetőségeket. (babaház, , terasz, faasztalok, kombinált mászóházak).

Bővítjük szókincsüket a térben használatos irányok, a térrendezés során használt kifejezések, különböző helyiségek és lakberendezési eszközök, illetve intézmények neveinek pontos meghatározásával.

Játékeszközök biztosításával kapcsolatos feladataink.

A játékeszközöket, tárgyi felszereléseket biztonságosan, a gyermekek számára bármikor hozzáférhetően tároljuk.

Kialakítjuk az *eszközhazsnálat szokás- és szabályrendszerét.*

Eszközbiztosításban szem előtt tartjuk a nemek eltérő játéki igényét, az arányok megtartására törekszünk.

A készen vásárolt játékeszközök biztosítása mellett felhívjuk a figyelmüket a közösen készített játékokra, eszközökre, az anyagok sokféleképpen történő felhasználására. Nevelő értéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen, megerősítve a gyermeki kreativitást, önkifejezést, együttműködést.

Évszakoktól függetlenül az óvoda udvarán folyamatosan biztosítunk játékeszközöket. (kis motor, bicikli, labda, baba, homokozó játékok, söprű stb)

Bővítjük szókincsüket a játékeszközök neveinek gyakori mondogatásával.

Játékidő biztosításával kapcsolatos feladataink.

Figyelembe vesszük az eltérő játéki igényeket, kellő időt biztosítva a gyermekek játékválasztásához, az ötletek megvalósításához.

Lehetőséget adunk az előző játék folytathatóságára, a játék befejezhetőségére.

Folyamatos napirendet alakítunk ki, mely biztosítja a hosszantartó, összefüggő játékidőt a különböző tevékenységformákat magába integrálva.

Kérjük a szülők segítségét az időben történő reggeli érkezésre az óvodába. Szeretnénk, ha megfelelő idő állna a gyermekek rendelkezésére a játszótársakkal való elmélyült játék kibontakozásában.

Tapasztalat- és élményszerzéssel kapcsolatos feladataink

Bővítjük élmény-és tapasztalatszerzési forrásait közös kirándulásokkal, sétákkal, látogatásokkal. (lsd. Külső világ tevékeny megismerése)

B., Feladataink az óvodapedagógus által kezdeményezett, irányított játékok során

Tudatosan előre tervező, kezdeményező, motiváló, inspiráló, vezető, a helyzethez alkalmazkodó jelenlétünket biztosítjuk az irányított játékok során.

Az irányított játékkal kapcsolatos egyéb feladataink az egyes tevékenységformáknál kerültek megjelölésre az alábbiak szerint:

- *drámajátékok: az érzelmi, közösségi nevelés, szocializáció biztosítása,*
- *anyanyelvi játékok : anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés.*
- *mozgásos szabály játékok: mozgás,*
- *szenzitív és szimulációs játékok: a külső világ tevékeny megismerése,*
- *énekes népi játékok: ének, zene, énekes játék*

A különböző játékformák mind a szabad játékban, mind az óvodapedagógus által kezdeményezett játékokban előfordulnak.

Különböző **játékformákat** különítünk el egymástól.

Megkülönböztetünk:

gyakorló játékot

szimbolikus és szerepjátékot

konstrukciós játékot

szabályjátékot

Feladataink a gyakorló játékkal kapcsolatosan

A gyakorló játék az érzékszervi-mozgásos fejlődési fázis, jellemző játéka, amelyben a cselekvés, az ismétlés a fontos, alapja a későbbi szimbolikus játéknak.

Megkülönböztetünk:

- mozgásos gyakorló játékot
- tárgyakkal végzett gyakorló játékot

Segítjük a mozgásigény és manipulációs vágy kielégítését.

Egy-egy mozdulat bemutatásával, esetleg együttjátszással felkeltjük a céltalanul izgó-mozgó gyermekek érdeklődését a gyakorló játékok iránt.

Felfigyelünk a gyakorló játék szintjén megrekedt gyermekekre és segítjük továbbfejlődésüket a szerepjáték irányába.

Gyakorló játékok során erősítjük a hangok, ritmikus szavak, kifejezések, halandzsa szöveg ismételtetését, ezzel is fejlesztve beszédkedvüket, a magyar nyelvben jellegzetes magán-és mássalhangzók helyes kiejtését, artikulációját.

Manipulálás közben megismertetjük a gyermekeket különböző tárgyakkal, anyagokkal, azok tulajdonságaival, térbeli viszonyaival, így bővítve általános és relációs szókincsüket.

Feladataink a szimbolikus és szerepjátékkal kapcsolatosan

A gyermekek a fiktív vagy valóságos élményeket, sajátos játékkörülmények között „mintha” helyzetben – képzeletük segítségével – újraalkotják, felvett szerepekben közelítik meg.

A szerepjáték a gyermekek önkifejezésének legtipikusabb formája.

A szerepjátékokhoz soroljuk a dramatikus játékokat és a bábozást is, melyek forrása lehet irodalmi alkotás, de lehet a gyermekek kitalációja is.

Ezek egyfajta szerepbeleélések – szerepmegvalósítások is egyben.

Kihasználjuk az óvodánk udvarain lévő babaházat, játszóhelyeket és – az évszaknak megfelelően – a szabadban is megteremtjük a szerepjáték feltétel rendszerét.

Biztosítjuk a szabad választás és önállóság érvényesülését a játék témájának, eszközeinek kiválasztásában, a szerepek kiosztásában, a játék megszervezésében.

Ösztönözzük a játékötletek kibontakoztatását, a színvonalas társas együttműködést.

Hangsúlyozottan figyelünk a félénk, bátortalan, magányosan játszó gyermekekre. Tapintatosan próbáljuk őket is bevonni a játékba. Ügyelünk azonban arra, hogy társaik ne kényszerítsenek rájuk nemkívánatos szerepeket.

Biztosítjuk, hogy a gyermekek sokféle, motiváló hatású eszköz, jelmez és szerepet jelző kellék közül választhassanak.

Kelléktárunk bővítéséhez igényeljük a szülők segítségét is.

Ösztönözzük a gyermekeket irodalmi élményeik kötetlen módon történő dramatizálására.

Gyakori bábjátékunkkal igyekszünk kedvet ébreszteni és mintát adni a gyermekeknek a bábozáshoz.

A csoportunkban kedvelt mesékhez, versekhez, dalokhoz és a közösen átélt élményeinkhez kapcsolódóan folyamatosan bővítjük bábkészletünket. A gyermekeket is bevonjuk egyszerűbb – sík, fakanál, termés – bábok készítésébe.

A szerepjátékok során gazdagítjuk a kommunikációs stílus nyelvi formáit (fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával.)

A szerepjáték lehetőséget ad a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek közötti kommunikatív kapcsolatok kiszélesedésére, a beszéd sokirányú gyakorlására, információcserére, a beszédkésztség fejlesztésére, a kontextusos beszédre, a beszédkedv fokozására.

Játékba való bekapcsolódáskor az eljátszott szereppel, a szerepbe illő megnyilvánulásokkal, a megfelelő nyelvi formák, szinonimák, szókapcsolatok, metakommunikációs eszközök alkalmazásával mintát kínálunk a gyermekeknek.

Feladataink a konstrukciós játékkal kapcsolatosan

Építő játék: a kisgyermek egymáshoz valamilyen kapcsolódási módja egyszerű elemekből minta vagy saját elgondolás alapján alkotnak vagy építenek valamit.

Barkácsolás : kisméretű kéziszerszámok igénybevételével a gyermekek különböző anyagok igénybevételével új tárgyakat, új alkotást hoznak létre elsősorban a játékukhoz vagy pusztán csak a játékos alkotás örömeért.

Ötletekkel, változatos játék- és egyéb eszközökkel, anyagokkal segítjük az építés-konstruálás kibontakozását, továbbfejlesztését.

Fontosnak tartjuk a szabadban – az évszakok adta – lehetőségek kihasználását. Tavasztól ősziig segítjük a homokban játszó gyermekeket a homokozó játékokkal való manipulálástól a bonyolult építmények megalkotásáig.

Télen pedig közösen építkezünk a gyermekekkel hóból, segítjük ötleteik megvalósítását, sikerélményhez juttatjuk őket.

Bővítjük szókincsüket az építés, barkácsolás során használt tárgyak, formák, barkácsoló eszközök neveinek gyakori mondogatásával.

Feladataink a szabályjátékkal kapcsolatosan

Előre meghatározott, pontos szabályok szerint történik.

Két típusát különböztetjük meg egymástól:

- értelmi képességeket fejlesztő játékok
- mozgásfejlesztő játékok

A játék kiválasztásával figyelembe vesszük a gyermekek kívánságait, fejlettségét és létszámát, valamint csoportszobáink, illetve udvarunk adottságait.

Segítjük a gyermekeket a szabályok elsajátításában és betartásában. Fokozatosan bevonjuk őket a játék vezetésébe.

Engedjük az egészséges versengés kibontakozását, ügyelünk azonban arra hogy ez soha ne alakuljon át negatív érzelmek kifejezésévé.

A különböző szabályjátékoknak fontos szerepük van a verbális tanulásban és a nem verbális kommunikáció eszközeinek alkalmazásában.

Ezen játékok játszásával fejlesztjük a beszédészlelést és beszédmegértést. (rövid, érthető instrukciók, metakommunikációs eszközök)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Új játékszer vagy eszköz alaposabb megismerése érdekében manipulálnak.
- Játótársaikat megválasztják, képesek hosszabb ideig együttműködni.
- Képesek önállóan megtervezni játékukat, megválasztani az ahhoz szükséges társakat, eszközöket, anyagokat.
- Változatos játékformákat játszanak.
- Szerepeket osztanak és felvállalnak, illetve elutasítanak. Képesek a szerepeknek megfelelően viselkedni, bennük – tapasztalataik alapján – megjeleníteni felnőtt-felnőtt, illetve felnőtt-gyermek közötti kapcsolatokat.
- Játék közbeni konfliktusaikat többnyire képesek maguk rendezni. Szükség esetén segítséget kérnek az óvónótól.

- Társaik kedvéért képesek lemondani egy-egy kedves játékszerről vagy szerepről, képesek azon osztozni.
- Képesek a játék önálló vezetésére.
- Képesek több napon keresztül – tartalmát egyre bővítve – elmélyülni egy-egy játéktémában.
- Szívesen dramatizálnak és báboznak. A témát, a szükséges eszközöket, kellékeket, bábokat önmaguk választják ki. Szívesen kapcsolódnak be nézőként-hallgatóként is társaik „előadásába”.

- Bátran, örömmel vesznek részt az óvodapedagógus által kezdeményezett, irányított játékokban.
- Építéssel, konstruálással egyre igényesebb alkotásokat hoznak létre önállóan és társakkal. Képesek különböző anyagok és eszközök kombinált alkalmazására. Közös alkotásaikat hosszú időn keresztül őrzik, bővítik, átalakítják.
- Játékeszközöket barkácsolnak.
- Örömmel játszanak mozgásos és értelmi képességeket fejlesztő szabályjátékokat. Képesek bonyolult szabályok elsajátítására és játék közbeni betartására.
- Szívesen vállalják a versenyhelyzeteket, képesek a kudarc elviselésére, a siker kulturált lereagálására.
- Játékuakat végig kíséri a beszédkezdés, közlésvágy, s párbeszédhelyzetekben képesek az önérvényesítésre, konfliktuskezelésre.
- Együttműködést elősegítő nyelvi fordulatokat, kifejezéseket, udvariassági formákat használnak. (megszólítás, megnevezés, felszólítás, kérés, megköszönés, stb.)
- Ismernek térrendezéssel kapcsolatos kifejezéseket, irányokat, megneveznek helyiségeket, intézményeket, foglalkozásokat, játék és barkács eszközöket

Verselés, mesélés:

Az óvodáskorú gyermekek érzésvilágához közel áll a **mese**, ami a gyermekek számára egy varázslatos világ, ahol a kicsi, a gyenge, a kiszolgáltatott rettenthetetlen hőssé válik.

A jó és az igaz győz, a gonosszal és a hazuggal szemben.

A gyermekek a mese által újra élik azt, amit már hallottak, tudtak és megtörtént velük.

A mesehelyzetek pedig alkalmat kínálnak más forrásból táplálkozó szorongások oldására.

A kisgyermeknek a **vers** szeretete azon alapszik, hogy a ritmus a zeneiség, a hangzás, a rím játékosága, a vers hangulati színezete érzelmileg hat rá.

A mese, vers által a gyermekek jobban megismerik az **anyanyelv** szépségeit, gazdagabb lesz szókincsük, fejlettebb a gondolkodásuk, helyesen alkotnak mondatokat.

Beszédük logikussá és folyamatossá válik, jobb lesz a kiejtésük, közben gyakorolják a beszédet kísérő arcjátékot és hanglejtést.

A mese, vers, bábozás, dramatikus játék összefonódik az **anyanyelvi neveléssel**, a zenével, az énekkel, a mozgással, a játékkal.

Az anyanyelv használata végigkíséri az óvodai élet mindennapjait, a gyermekek minden tevékenységét, a felnőttek és a gyermekek kapcsolatát.

Igyekszünk olyan óvodai légkört teremteni, hogy a gyermekek gyakran és szívesen beszélgessenek, felszabadultan közöljék gondolataikat, élményeiket.

Az anyanyelvi nevelésnek, a mesének, verselésnek egyaránt szerves része a **bábozás, dramatikus játék**, amelyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve kreativitásukkal, fantáziájukkal.

A gyermekek így kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják saját érzéseiket, érzelmeiket.

A bábozáshoz, dramatikus játékokhoz szükséges eszközöket a gyermekekkel közösen elkészíthetjük a barkácsolás keretében.

A természetes anyagok, termékek gyűjtése és felhasználása által az irodalmi élmény szorosan összefonódik a természet megismerésével, megszerettetésével.

Céja:

A közösen átélt irodalmi élmény befogadása, aktív átélése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a meséhez, vershez, bábhoz, dramatikus játékokhoz.

Pozitív személyiségjegyek megalapozása, fejlesztése a mesék, versek, mondókák adta lehetőségek kihasználásával.

A helyes, szép kiejtés gyakorlása, fejlesztése, kifejező készségük megalapozása, szókincsük gyarapítása.

Az óvodapedagógus feladata:

Az irodalmi anyag kiválasztása, beépítése a gyermekek életkorának megfelelő legyen.

A gyermek szűkebb-tágabb természeti – társadalmi környezetéhez fűződő viszonyának, társas kapcsolatának, humanitásának, empátiás készségének formálása.

Az irodalmi élmények biztosításával a gyermek szókincsének, kifejezőkészségének fejlesztése.

A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.

A tevékenységhez szükséges feltételek megteremtése.

Az irodalmi alkotásokon keresztül is közvetítjük a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét.

Népköltészeti alkotásokon (mondókák, rigmusok, mesék, népszokásokhoz fűződő kikiáltók, stb.) keresztül a magyar nép „ízes” nyelvezetének bemutatása, feledésbe merülő szavainak megismertetése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Óvodánkban a mese – vers – dramatikus játéktevékenység környezetismereti nevelésünk fontos területe.

A természeti-társadalmi környezetünkhöz kapcsolódó témakörök, (évszakok, növények, állatok, természeti jelenségek, ünnepek stb.) komplex feldolgozását segítik azok a hangulatos versek, népköltészeti alkotások, melyek az anyanyelv közvetítésében mélyítik a megszerzett ismereteket.

Csoportjainkban igényesen kialakított mesesarkok találhatóak, ahol mesepárnával - színes mesekönyvek, bábok, fejmaszkok inspirálják a gyerekeket a változatos tevékenységekre.

A **mese** a gyermekkor lelki, érzelmi színvonalán jeleníti meg azt, amit mindnyájan elemi igazságként élünk át.

Emberi kapcsolatokra tanít, segít a külvilág megismerésében. Mindig többet mond, mint amit szavakkal kimond. Ezért nagyon fontos az igényes válogatás.

A mese, vers kiválasztásánál elsődleges forrásunk a népköltészet.

A gyermek saját vagy hozzá hasonló kisgyermek életéről, szüleinek hétköznapijairól, állatokról, játékszerekről szóló történeteket hallgat legszívesebben.

Olyan meséket, amelyeknek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikusan ismétlődő.

A rövidebb meséken keresztül rászoktatjuk a gyermekeket a mese figyelmes hallgatására. Folyamatosan kialakul a mese szeretete.

A mesék cselekménye kissé bonyolultabb lehet. Izgatottan várják az óvónő meséjét, mélyen átélik a mese cselekményét.

A mese többszöri ismétlésével először az óvónők majd a gyerekek bevonásával próbálkozunk a mese dramatikus feldolgozásával.

Későbbiek folyamán fokozatosan haladunk a bonyolultabb cselekményű mesék, novellák, meseregények felé.

Mesélnek a gyermekek is.

Jól dramatizálható mesékhez megfelelő kellékek állnak rendelkezésre, hogy azt a gyermekek bármikor megjeleníthetik.

A vers játék a nyelvvel az érdekesen, szépen hangzó beszéddel.

A verset a hangzás és a hangulat felől fogják meg a gyermekek.

Külső zenei hatások mellett a tartalom is szerepet játszik, de minél kisebbek a gyermekek, annál kevésbé.

A gyermekek örömeiket lelik a ritmikus mondókázásban. Örömmel mondogatják a rímes mondatokat, gyakran játékosan ismételtetik, mozgással is kísérik azokat.

A versek, mondókák ritmikus lüktetése hozzásegít a szép és helyes magyar beszéd kialakításához.

A simogatók, ringatók, lovagoltatók meghitt együttlétet, érzelmi kötődést biztosítanak az óvónő és a gyermek számára.

Mesélés, mondókázás mellett a nagyobb gyermekeket megismertetjük találós kérdésekkel, közmondásokkal, nyelvtörőkkkel, kérdezz-felelek játékokkal.

Az irodalmi anyag kiválasztásánál az évszakok és ünnepek köré való csoportosítás dominál.

A mesélés naponta ismétlődő tevékenység meghitt feltételek biztosítása mellett. (mesesarok)

A mesélés során törekszünk a megfelelő kontaktus kialakítására, amiben dominál a tekintet, mimika, hanglejtés, hangutánzás.

A **bábozás** élményét eleinte az óvónők bábjátékával szeretettethetjük meg.

A bábjáték, dramatizálás biztosítja a mese újra átélését, fejleszti a gyermekek emlékezetét. Lehetőséget nyújt az összefüggő beszéd, párbeszéd gyakorlására.

Segít a gátlások feloldásában.

A beszédkésztség fejletlensége, vagy a beszédhiba esetén differenciált fejlesztésben részesítjük az arra rászoruló gyermekeket. Súlyosabb esetekben logopédus segítségét igénybe vesszük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek várják és kérik a mesét.
- Szívesen mondogatnak verseket, mondókákat.
- Örömmel mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. (mesefordulatok)
- Beszédük jól érthető, alakilag megformált.
- Végig tudják a mesét hallgatni, beszédfelegyelmük kialakult.
- Igénylik a mesekönyvek használatát, örömmel nézegetik.
- Tudnak beszélni mesékről, képekről.

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc:

Az ének-zenei nevelés szempontjából kiemelten foglalkozunk a zenei képességek (hallás-ritmus) sokoldalú fejlesztésével, zenei nevelésünk színesítésével.

Törekszünk az eredeti néphagyományok, népszokások felszínén tartására.

A természet megismertetésében, megszerettetésében segíthet egy-egy szép dal, zenemű. A természetben található tárgyak, termékek stb. is alkalmasak hangkeltésre, (kavicsok, kukoricahegedű, nádsíp, falevél) lehetőséget biztosítunk ezek megismertetésére, gyakorlására.

A zene univerzális hatása átszövi mindennapjainkat, amivel önmagunkat tudjuk kifejezni, bánatunkban, örömeinkben, fizikai formában, mozgásban festésben megjeleníteni.

A közösségi élet összetartó kapcsa a foglalkozások rituális mozzanatai (pl. névéneklés, varázslás).

A zenehallgatás új formája nagy lehetőséget ad kezünkbe, hogy a gyermekeket közelebb hozzassuk a komoly zenei élmény átéléséhez változatos formában.

Céja:

Örömteli és élmény gazdag ének-zenei tevékenységek által a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének formálása, esztétikai fogékonyságának alakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

Fejleszteni a gyermekek készségét a mozgás – hang – szöveg összekapcsolásával, elsősorban élményeiken keresztül élményekhez juttatni.

Felkelteni zenei érdeklődésüket, formálni zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat a néphagyomány gazdag tárházából választott dalos játékok, mondókák, táncok segítségével.

Megszerettetni velük az éneklést, szoktatni őket a szép, tiszta éneklésre.

Biztonságosan használják életkoruknak megfelelő hangszereket, a változatos zenei tevékenység biztosítása érdekében természetes anyagokból készült egyszerű hangszerek készítése, amely zenélésre inspirálja a gyermekeket.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

A zenei nevelés során nap, mint nap megteremtjük annak lehetőségét, hogy a szűkebb és tágabb környezetükben, így a természetben is közösen felfedezhetjük s utánozhassuk a kis állatok (béka, madár, tücsök, kutya, macska...) természeti jelenségek (eső, szél,) tárgyak (járművek, gépek) hangjait.

Az egészséges életmódra nevelés érdekében az ének-zenei kezdeményezéseket – az időjárástól függően – a szabadban is tervezzük.

A környezet hangjainak megfigyelésével is fejlődik zenei érdeklődésük, zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk.

Ehhez az óvónő érzékenysége, kifinomultsága szükséges.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, a gyermek-néptáncok, népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segíti.

Az ének-zenei tevékenységek felépítésénél figyelembe vesszük a gyermekek kicsiny, de egyre táguló világát, a környezetükből szerzett fontos tapasztalatokat, élményeket.

Zenei anyagunkat igényesen válogatjuk az évszakok sajátosságaihoz igazodva a gyermekek életkorának megfelelően.

A kisebbeknél legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését, ezt legkönnyebben az ölbeli játékokkal, lovagoltatókkal érhetjük el.

Játékos mozdulatokkal feloldjuk a gyermekek feszültségét, pozitív hatást gyakorolva a beszoktatás időszakára alatt.

Fontosnak tartjuk kezdetben a metrum érzék kialakítását és megteremtjük ennek folyamatos gyakorlási lehetőségét.

Tanulnak népi mondókákat, természetrel kapcsolatos kiolvasókat, évszakoknak megfelelő énekeket.

Megtanulnak 2/4-es ütemű s-m, s-m-d, l-s-m, m-r-d, s-m-r-d, d-l-s hangkészletű dalokat, melyek negyed és páros nyolcad ritmusúak.

Megismerkednek a zenei alapfogalmakkal, pl.: halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély.

Nagy hangsúlyt fektetünk a zenehallgatás anyagának kiválasztására (pl.: népdal, műdal, zenei szemelvény) mert így nevelünk zenét szerető és zeneértő embereket.

Nagyobbak megtanulnak új mondókákat, gyermekdalokat, melyeknek hangkészlete: m-r-d-l, l-s-m-r-d, r-d-l-s-val bővül.

A zenei nevelés anyagához tartoznak a népi mondókák, a népi játékdalok, és az alkalomhoz fűződő gyermekdalok (tréfás csúfolók, nógatók, hívogatók, kiszámoló, kör-guggolás, kör-kifordulás, különböző sorformák, szerepcsere, kapusjátékok, lánykérő, felelgetős játékok, párcsere, tánc).

Megismerkednek a zenei készségek fejlesztésének különböző fajtáival: ritmuskiemelés, ütemhangsúly, ritmus-visszhangjáték, az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása.

Mindezeket érzékelhetőbbé tesszük a különböző ritmushangszerekkel, (dob, cintányér, ritmuspálca, triangulum).

A gyermekek hallásfejlesztését kibővítjük a későbbiek folyamán:

- halk – hangos, gyors – lassú összekapcsolásával
- magas – mély megkülönböztetésével
- dallamfelismeréssel
- dallam visszhang – játékkal
- dallam – bujtatással
- kérdés – felelet játékkal
- önálló dallamalkotással

A hallás – és ritmusfejlesztés anyagát minden korcsoportban bővítjük és nehezítjük.

A zenei anyagunkat úgy válogatjuk, hogy azoknak ritmusában és szövegében tükröződjön a természet rendje, szépsége, a környező világunk.

Fontosnak tartjuk a dallam, a ritmus és a szövegmozgásokkal való érzékeltetését.

A gyermekek megemlékeznek egymás névnapjáról, születésnapjáról köszöntővel, mely egyénre szabottan változhat.

A népszokásokból csak annyit merítünk amennyi a kis világukba belefér, és nem kelt zavart bennük (betlehemes – anya – gyermek kapcsolat).

A néptáncnál az életkori sajátosságok itt is legalább olyan meghatározóak, mint a népszokások helyes alkalmazásánál.

Az ugrós tánc tűnik legalkalmasabbnak a magyar néptáncok igen változatos és gazdag típusaiból arra, hogy már a piciny gyermekek is szeressék és élvezhessék.

Zenéje, lüktetése egyszerű ritmusképletei könnyen elsajátítható.

Táncanyagunk motívumainak, lépéseinek elemeit, előkészítő mozdulatait alkalmazzuk.

A gyermekeket hozzászoktatjuk a magyar néptánc legfontosabb és legalapvetőbb tulajdonságaihoz, a rögtönzéshez (improvizáció).

A szabad táncot összefogjuk egy-egy szabályozott formával, például: válltánc, körtánc.

Fontosnak tartjuk a tánc eredeti szerepének megőrzését, a bánatunkból, örömünkől fakadó természetes használatát.

A gyermekek testi-lelki gazdagodásának szolgálatára szem előtt tartjuk: az értékes zenei és játékanyag párosuljon a legegyszerűbb néptánc elemekkel.

A néptánc és a zenei nevelés – tanulás során olyan pszichikus funkciókat fejlesztünk, amelyeknek megfelelő fejlettsége elengedhetetlenül szükséges a későbbi írás – olvasás – számolás során. Pl.: auditív prevenció fejlesztése halk – hangos:

-Memóriafejlesztés – vizuális és auditív inger összekapcsolása, mozgással

-keresztcsatornák fejlesztése

-szem-fixáció fejlesztése (óvónő mozdulatainak követése)

-térarányok, térészlelés fejlesztése

-kommunikációs képességek fejlesztése, szövegértelmezés.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek felismerik és megkülönböztetik a környezetükben hallható hangokat.
- Felfedezik a zene szépségét, harmóniáját, igénylik a szép, tiszta éneklést.
- Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a ritmust egymástól.
- Ismerik, és megfelelően alkalmazzák a zenei alapfogalmakat.
- A zenei hangszereket felismerik, és örömmel használják.
- A néptánc néhány elemét tudják alkalmazni, tetszés szerint építkeznek belőle.
- A táncban használt szófordulatok beépülnek szókincsükbe.

Rajzolás, mintázás, kézi munka:

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja, lehetővé teszi az óvodáskorú gyermekek számára a sokszínű tevékenység során a környező világ élményszerű megismerését, alkotó feldolgozását, kreatív képességeik fejlesztését.

Lehetővé tesszük, hogy minden gyermek ábrázolási készsége saját egyéni ütemének megfelelően fejlődjön. Sokoldalúan fejlesztjük a gyermekek kreativitását, esztétikai érzéküket és sikerélményhez juttatjuk őket a különböző ábrázolási technikák megismertetésével. (pl. Akvarell, dekopázs technika, gyurma, zsírkréta, festék stb.).

Célja:

- A 3-6-7-8 éves korú gyermekek megfigyelő – ábrázoló – alkotó képességeinek fejlesztése.
- A gyermekek tér - forma-szín képzetének gazdagítása az őket körülvevő világ és természet sokszínűsége által.
- A környezet szépségének, esztétikájának befogadásához, megteremtéséhez és megőrzéséhez szükséges kreatív képességek megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az élmények biztosításával tegyük lehetővé fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét így juttatva a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- Alkotó módon vegyék észre a körülöttük lévő természetben rejlő anyagok „kincsek” felhasználásának lehetőségeit.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

A fent felsorolt tevékenységek akkor nyújtanak felejthetetlen élményt a gyermekeknek, ha együtt éljük meg azokat, ha biztosítjuk a nyugodt, meghitt légkört, helyet és időt, hogy élményeiket kreatív módon juttathassák kifejezésre.

Fontos, hogy jó minőségű és kellő mennyiségű anyag álljon rendelkezésükre.

Az eszközök kiválasztásánál törekedjünk a célszerűsége, esztétikusságra és többnyire természetes alapanyagúak legyenek.

A gyermekek munkájuk révén ismerkedjenek meg a tevékenységükhöz felhasználható eszközökkel, anyagokkal azok tulajdonságaival, amely során megtanulják a velük való bánásmódot és biztonságos kezelésüket.

A vizuális tevékenységekben folyamatosan beépítjük a közvetlen környezetből szerzett ismereteiket, benyomásait.

Itt találkozunk először a hangok, illatok, színek, formák ritmusvilágával.

Az őket körülvevő közvetlen környezetből gyűjtött természetes anyagokat kreatív fantáziájukkal ötletesen, sokszínűen alkalmazzák manuális tevékenységük (rajzolás, festés, agyagozás, barkácsolás, varrás, fonás, szövés, stb.) során.

Ösztönözzük őket arra, hogy élményeiket újra alkotva saját szintjükön be tudják fejezni.

A gyermekek mindennapi életébe, tevékenységébe, játékába a vizuális tevékenységek technikáinak minél több lehetőségét építjük be.

Az egész évben folyamatosan gyűjtögetett természetes anyagok sokoldalú felhasználásával változatos, az érzékszervekre sokoldalúan ható gyermekmunkák készíthetők.

A termésekből készített bábok hozzájárulnak a testséma fejlesztéséhez. A bábokat készítő gyermekek emberábrázolása gyorsabban fejlődik, előbb megjelenik a részletekre kiterjedő ábrázolási mód.

Kedvelt a levél kollázs készítése. A gyermekek megtanulják a préselést. Az így tartósított tarka és változatos formájú levelekből képeket ragaszthatnak, levélnyomatokat hozhatnak létre. Általa fejlődik formaismeretük, színlátásuk.

A díszítő munkák közben fejlődik figyelmük, erősödik kitartásuk és pontosságuk.

A különböző magvak felfűzve igen dekoratívak és nagyon alkalmasak láncfűzésre, karkötő – és ajándék készítésére. Sárba, agyagba, lisztgyurmába kirakva remek díszítőelemek. Nagyon jól fejleszti a gyermekek kézügyességét és formaérzékét.

A festés során új ismeret lehet számukra, hogy növényekkel is lehet festeni.

Az árnyalt pasztellszínek esztétikai hatása hozzájárul a szépérzék és a színismeret fejlesztéséhez.

A gyurmázás hasznos elfoglaltság, mert a képlékeny anyagokkal végzett tevékenység nagymértékben fejleszti a szem – kéz koordinációját, valamint azokat a finommozgásokat, amelyek az írásban is rendkívül jelentősek.

A gyűjtögetés és a feldolgozás fejleszti az észlelést, emlékezést, képzeletet. (látás, hallás, tapintás) amely az iskolaérettségnek, a sikeres iskolai kezdésnek elengedhetetlen feltétele.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ismerik a gyermekek a vizuális tevékenységekhez szükséges anyagok, eszközök tulajdonságait, az ezekkel való bánásmód technikai eljárásait (rajzolás, gyurmázás, kézimunka).
- Önállóan alkalmazzák a megismert technikákat.
- Örömmel, saját kezdeményezésükre ábrázolnak.
- Gazdagszik forma – és színeképzetük, díszítő érzékük.
- Tudnak önállóan emlékezet és elképzelés alapján témákat megoldani, mondanivalójukat vizuálisan kifejezni.
- Megalapozódik esztétikai elemző és értékelő képességük.
- Megbeszélik saját és egymás munkáját.
- Kialakul bennük a vágy az esztétikai tartalmú élmények és tevékenységek iránt. (szeretik a „szépet”)

Mozgás:

Alapvető feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az egészséges életmódra és a mozgásra nevelés. A rendszeresen végzett mozgástevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

Az egészséges életmódra nevelésünk területei közé tartozik a gondozás, testi nevelés, egészségvédelem – edzés és a mozgásfejlesztés.

Célja:

- A sokoldalúan fejlett és fejlődőképes személyiség kialakítása.
- A gyermekek mozgáskultúrájának megalapozása és térbeli tájékozódásuk, helyzetfelismerésük, döntésük segítése.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek természetes mozgáskedvének felkeltése, megőrzése, a mozgás megszerettetése, esztétikus környezet megteremtésével.

A rendszeres mozgással egy egészséges életritmus, életvitel kialakítása.

A mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása életkoruknak megfelelően.

A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionálás és koordináció).

A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Az egészséges életmódra nevelésünk hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőségét biztosítjuk. (például: udvar, megfelelő játéktér, játékeszközök).

A mozgás sokoldalú tevékenysége és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi.

A mozgásfejlesztést két fő területen valósítjuk meg:

Szabad játékban, a gyermek spontán, természetes mozgása közben.

Kötelező testnevelési foglalkozásokon.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítanunk, hogy egész nap biztosítsuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységre a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.

Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlesztési szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk.

Az óvodáskor kezdetén a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni, amihez az eszközök rendelkezésünkre állnak, - csúszás, bujás, mászás.

Eszközök:

- Greiswald-pad
- Tornaszőnyeg
- Csoportszoba asztalai
- Füles labda

A későbbiek folyamán nagyobb hangsúlyt kap a szem – kéz, szem – láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése.

Eszközök: labda, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, célba dobó játékok, hinták, füles labda, forgótölcsér.

Az óvodáskor végén a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetnünk. A szabadtéri mozgások alkalmával a függések és a mászások gyakorlására adunk lehetőséget.

Biztosított eszközök: labdák, ugrókötelek, füles labdák, kötél (lajhármaszás), bordásfal, az udvaron lévő fa adott a mászásra.

A sikeres jó hangulatú tevékenység a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készíti őket.

Így a mozgás természetesen beépül a gyermekek spontán tevékenységeibe. A rendszeres mozgás során fejlesztjük a pszichikai, testi, értelmi, szociális képességeiket ezek eredményeként eredményesebbek lesznek.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozáson és a mindennapos testnevelésen:

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna játékjellegű főgyakorlatokból tevődik össze.

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. Az egyes foglalkozások megtervezésénél mindig figyelembe vesszük a csoport általános fejlettségét a fejlődés ütemét.

A foglalkozások bevezetésénél mindig lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójának megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.

A különböző nehézségű differenciált feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat.

A testnevelési foglalkozáson a kézi szerek használatát ösztönözzük. Ezek jól szolgálják a fejlesztési célkitűzéseket és változatosabbá, érdekesebbé teszik a foglalkozásokat a gyermekek számára.

A kézi szerek közül közkedvelt a labda, amit nagyon szeretnek a gyermekek és sok játékos és hatékony mozgás végezhető vele.

A testnevelés anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza:

- különböző járások,
- futások,
- csúszások,
- mászások talajon, szereken, tárgy alatt – fölött
- szer megkerülésével stb.

A későbbiek folyamán már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat. Például: futás, jelre sorakozás, szökdelés padok körül, fák körül hullámvonalban stb.

Előtérbe kerül az egyensúlyérzék fejlesztése, pl.: forgások, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások.

Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, pl.: babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, célba ugrás, egyensúlyozó járás.

A finom motorika fejlesztése nagyon lényeges, mivel a finom motoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele.

Erre a célra használható eszközök: labdák, botok, szalagok.

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi frissítő torna.

Ha lehetőség van rá megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartsuk. A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Örömmel végzik a gyakorlatokat, szívesen játsszák a mozgásos játékokat.
- Mozgásuk rendezettebbé, harmonikusabbá válik.
- Szívesen tartózkodnak a szabadban.
- Ismerik, értik, használják a mozgás során alkalmazott szakszavakat.
- Megfelelően tájékozódnak térben, időben, alkalmazkodnak a különféle helyzetekhez.
- Bátorabbá, fegyelmezettebbé válnak, erősödik kitartásuk, egymás iránti segítőkészségük.

Külső világ tevékeny megismerése:

A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével szervezzük a spontán, illetve irányított tapasztalatok szerzését.

Céja:

A gyermekeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli, összefüggésbeli felfedezése, megtapasztalása játékos formában a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.

Pozitív viszonyok kialakításával, a problémahelyzetek megoldása, a logikus gondolkodás megalapozása.

A gyermekek tevékenységéhez szükséges eszközök biztosítása, melyek lehetőséget adnak egyéni elképzeléseik megvalósítására, képességeik sokoldalú fejlesztésére.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

A matematika és a környezet megismerése komplex egységben érzékelhető, melynek során az összefüggések feltárására kell törekednünk.

Már óvodás kor előtt felfigyelnek a dolgok mennyiségére, milyenségére. Építenünk kell ezekre a megfigyelésekre, tapasztalatokra még akkor is, ha ezek egymástól igen eltérőek.

Családból hozott eltérő ismereteket tudatosan fejlesztjük tovább.

Feladatunk a fejlődés feltételeinek biztosítása és megteremtése.

Figyeljük a gyermekeket megismerve érdeklődésüket, képességeiket.

Elkészítjük és megtervezzük az egyénekre szabott fejlesztési területeket.

A tevékenység végzése számtalan olyan lehetőséget kínál, amikor természetes környezetben, játék helyzetben kerül sor matematikai tapasztalatszerzésre.

Kiváló szintér ehhez a játék, mesélés, környezet megismerés.

A gyermekek matematikai érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltésénél és kielégítésénél figyelembe vesszük a mennyiségek iránti érdeklődésüket, érzelmeiket és mindezt játékos formában valósítjuk meg.

Az ismeretszerzés során eljuttatjuk őket az elemi ok-okozati összefüggés felismeréséhez, megtapasztalásához, gondolkodási műveletek elsajátításához. (képi emlékezés, megértés, azonosítás, megkülönböztetés, értékelő képesség)

A pozitív viszonyok kialakításával eljuttatjuk a gyermekeket a probléma helyzetek megoldásához. Probléma helyzetek létrehozásával a logikus gondolkodásra készítjük őket és elősegítjük a megalapozást.

Addig tartjuk a gyermekek érdeklődését ébren, míg rá nem jönnek minden variációs lehetőségekre. Ez által fejlődik probléma felismerő és megoldó készségük, képességük, logikus gondolkodásuk.

A környezet és a külső világ tevékeny megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába jutnak el a gyermekek.

Felismerik a mennyiségi - alaki - nagyságbeli és térvizonyokat, fejlődik a tér - sík és mennyiség fogalmuk.

A matematikai fogalmak fokozatosan beépülnek beszédükbe, és ez által gyarapszik szókincsük.

Matematikai ismereteiket egyéni képességeiknek, életkori sajátosságaiknak figyelembe vételével fejlesztjük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képesek összehasonlításokat, megállapításokat végezni, tárgyakat tulajdonságaik szerint szétválogatni, sorba rendezni.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 20-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a balra, jobbra irányokat, értik a helyeket, a helyeket kifejező névutókat.

Munkajellegű tevékenység

Az életre való felkészülés egyik nélkülözhetetlen eszköze, mely célra irányuló tevékenység. A gyermekek számára a munka és a játék szorosan összekapcsolódik, nem válik szét, a különbség a kétféle tevékenység indítékában van.

A munka végzését külső és (belső) szükségesség indokolja, valamint teljesíteni kell, melynek eredményét ő és mások egyaránt tapasztalják, kialakul a munka céljának tudata.

A munka szervezése céltudatos irányításunkkal történik: minden olyan munkát elvégezhetnek, amire képesek, kedvük van hozzá, és nem veszélyeztetni testi épségüket.

A gyermekek által végzett munka olyan tevékenység, mely hasznosságán túl esztétikai értéket is képvisel.

Célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan ismeretek, tapasztalatok, készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermeki közösség kapcsolatát, környezethez való viszonyát, a kötelességtudat kialakulását.

Az óvodapedagógus feladata:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek szervezése, a szükséges feltételek megteremtése, mely során lehetőségünk nyílik a természeti és társadalmi gyermeki világkép formálására, mely aktív, tevékeny tapasztalatszerzésen alapul, fejlődik a munkavégzéshez szükséges készségük és képességük.
- Tanítsa meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére.
- Ismertesse meg a munka eszközeit, használatát, fogását, sorrendjét, az ellenőrzés módját.
- Teremtse meg az önálló munkavégzés feltételeit, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait.
- Biztosítsa a rendszeres mindennap elvégzendő munka állandóságát, folyamatosságát.

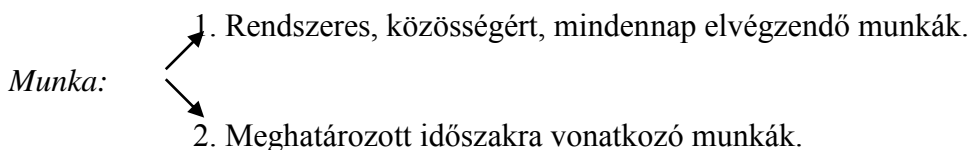
A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Minden munkatípusból minden korcsoportban megteremtjük a munkavégzés lehetőségét: figyelembe véve a csoportra, egyénre jellemző készségeket.

A szükséges eszközöket rendszeresen, folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára.

Igyekszünk elérni, hogy a családban is törekedjenek arra, hogy rászoktassák gyermeküket a saját személyükkel kapcsolatos teendők elvégzésére, vonják be őket a közös munkavégzésbe.

A gyermeki munka jól szolgálja és elősegíti a környezetvédelemre nevelésüket, a tiszta környezetre való igény kialakítását.

Önkiszolgáló tevékenység:

Minden munkafajta az önkiszolgáló munkából indul ki, mely komoly feladatot jelent a gyermekek számára, fokozatosan válnak képessé a mindennapi szükségleteik kielégítésére.

Minden korcsoportban fontos a testápolás, a réteges öltözködés, étkezés.

Tisztálkodás alkalmával hívjuk fel figyelmüket, hogy takarékoskodjanak a vízzel (vízvédelem).

Naposi munka:

Az önkiszolgáló munkán keresztül juthatnak el a naposi munkáig, mely közösségi megbiztatás, mely figyelem összpontosítást, feladattudatot igényel.

Bevezetésére 4 éves kor körül kerülhet sor, figyelembe véve a csoport és a gyermek fejlettségét.

A feladatokat fokozatosan bővítjük. A naposok kijelölésének rendjét ismerik a gyermekek, minden gyermek sorra kerül, de nem kényszerítjük rá a gyermekekre.

Ismerik jól feladataikat, az egyes munkafolyamatokat, melyet fokozott önállósággal oldanak meg.

Aktívan, folyamatosan vesznek részt a csoportszoba növényeinek ápolásában, gondozásában.

Alkalomszerű munkatevékenység:

Az alkalomszerű munkák olyan folyamatok, melyeket nem rendszeresen, időközönként végeznek a gyermekek, de a gyermeki önállóság kialakulását segíti elő. Ennek sokrétűségét befolyásolja a gyermekek fejlettsége, személyisége és a környezeti adottság.

Alkalomszerű munkák:

- környezet rendjének megóvása,
- játékjavítás,
- csoportszoba rendezése, díszítése az évszaknak megfelelően,
- segítség egymásnak és a kisebbeknek,
- nagytakarítás az egyes játéksarkokban,
- ajándékkészítés,
- ünnepi készülődés a jeles napokra.

Szükségletet kielégítő munka:

Az óvodai élet szeretetteljes részévé válhat:

- sütés (alkalmakra)
- vitaminsaláták, vitamintálak készítése,

A munkafolyamatok megismerése.

A szükséges munkaeszközök helyes használatának gyakorlása.

A gyermekek által készített egészséges ételek (vitaminsaláták) szülőkkel való megismertetése.

Az egészséges életmód és a táplálkozás kialakításának fontos lehetősége, melyet követhet az óvodai étrendbe való beillesztése is.

Kerti munka

A környezetvédelemhez szorosan kapcsolódó tevékenység, mely a munka szerves része.

A gyermekek szívesen kapcsolódnak be a növények, élősarkok gondozásába, (öntözés – átültetés - locsolás, növények levelének letörlése) mely a levegő védelmet is szolgálja.

Folyamatosan gyűjtenek magvakat, terméseket.

Megjelenik a csoportban a hajtás, csíráztatás, rügyezettetés, palántanevelés, amely elősegíti a növények fejlődésének figyelemmel kísérését, elősegíti feladattudatuk kialakulását.

Gondot fordítunk a madarak téli etetésére. (madárvédelem)

Megfigyelik a növények fejlődését, mikor milyen munka elvégzése fontos, a növények más-más ápolást igényelnek, s gondozásuk milyen hatással van a növényekre.

Megismertetjük őket a szükséges eszközök balesetmentes használatával.

Minél többféle munkafajta, megfigyelési lehetőségét biztosítjuk számukra.

Részt vesznek ősszel a falevelek gereblyezésében, a téli hó seprésben, ezek által felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezetvédelemre, (víz, talaj, növényvédelem) fontosságára.

A fogyasztásra szánt gyümölcsök higiéniai szokásainak, illetve fogyasztási módjának megismertetése.

Környezet rendjének megőrzése:

A környezetre károsan ható tevékenységek felfedeztetése (szemetelés, dohányzás).

- szemétygyűjtés
- udvarseprés

Felvállalt udvarrész folyamatos rendben tartása, virágültetés.

A csoportban környezetszépítő munka végzése:

- öltöző, mosdó felelős
- mosás
- játékpólc takarítás.

Teremrendezés, játékelrakás, amelyben minden gyermek aktívan vesz részt.

A szervezés során figyelünk és törekszünk a játékosságra.

Munkatevékenységek évszakonként:

Ősz:

- termések, falevelek gyűjtése, bekapcsolódás az udvar folyamatos takarításába,
- csoportszoba dekorálása évszaknak megfelelően,
- őszi kerti munkák,
- cserepes virág gondozása, saláták készítése,
- csoportfa ültetés (növényvédelem).

Tél:

- természetsarok növényeinek gondozása
- madáretetők elhelyezése, folyamatos madáretetés,
- a felvállalt udvarrész téli takarítása, lapátolás, seprés, (só nélkül), (talajvédelem).

Tavaszi:

- természetsarok növényeinek gondozása, rügyezettetés, csíráztatás, hajtatás,
- tavaszi nagytakarításon való részvétel,
- kerti munka talaj előkészítés, veteményezés, palántázás.

Nyár:

- folyamatos és szükség szerinti munkák végzése
- termések folyamatos szedése, felhasználása, elfogyasztása,
- növényzet védelme az udvari tartózkodás során (fa, bokor, fű)
- termések, magvak gyűjtése.

A csoportszobákat az évszaknak megfelelően alakítjuk. (díszítés)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Önállóan, szívesen végzik a rájuk bízott önként vállalt feladatokat, érzik munkájuk hasznosságát
- Megerősödik a gyermekekben a játék és a munka eltérő jellegzetessége.
- Kialakul a munka iránti tiszteletük, megbecsülésük.
- Figyelnek saját személyük rendezettségére, környezetük rendjére, s ez által kialakul igényességük.
- -Megtanulják az egyszerű szerszámok célszerű, balesetmentes használatát, ismereteket
- szereznek munkafolyamatokról, környezetükben lévő növények (állatok) ápolásáról, gondozásáról.
- Munkavégzés során a cselekvések szokássá rögzüljenek, kitartókká, türelmesekké,

- segítőkézzé váljanak.
- A társas kapcsolatok alakulásához hozzájárul a közösen végzett munka, közös siker,
- öröm, egymás segítése (átélési képesség).
- Kialakul bennük a környezet szeretete és megóvása (védelme) iránti igény.

A tevékenységekben megjelenő tanulás

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásainkra, igényekre.

A rendszerességek és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szerveződik meg, az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésében.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire; valamint a tanulás elsődleges célja a gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el egymástól, mert a gyermekek játék közben észrevétlenül, játékosan tanulnak.

A játéktevékenységeket a gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának figyelembevételével szervezzük, melyek közben kielégítjük tanulási vágyaikat, elmélyítjük ismereteiket.

A játékban megteremtjük azokat a helyzeteket, amelyek a természet sokszínű, változatos érzékeléséhez, észleléséhez, megfigyeléséhez szükségesek.

A természetes környezetben történő játék alkalmával kihasználjuk a spontán adódó élménynyújtás, személyiségfejlesztés lehetőségeit játékos, ösztönző körülmények között.

A játékban történő tanulás során tapasztalnak, felfedezéseket tesznek, feladatokat kapnak és oldanak meg.

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység.

A játék magába foglalja a képességek fejlesztését, a magatartás alakulását, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést.

Arra törekszünk, hogy az óvodában megszerzett tanulási tapasztalatok pozitívan befolyásolják a későbbi iskolai tanuláshoz való viszonyukat is.

Nem mindegy hogy milyen érdeklődés fejlődik ki a gyermekekben a tanulással kapcsolatban, képes lesz-e saját motiváltságából kiinduló erőfeszítésre a tanulás érdekében. Ennek a belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában.

A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban.

Természetesen minden gyermek esetében **képességeiknek megfelelő feladatokról van szó.**

Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra, és a differenciált fejlesztésre.

Egy adott téma feldolgozásakor az egyéni képességeket figyelembe véve próbálunk differenciált feladatokat adni, többféle lehetőségeket felkínálni egy adott képességtípus gyakoroltatásában, fejlesztésében.

A sikerélmények erősítik a gyermekek önbizalmát, és bátorságot adnak az újabb nehezebb feladatok megoldásához.

A képességfajták szerinti fejlesztés képezheti az óvoda-iskola átmenet alapját.

Négy képességtípus köré tervezzük a fejlesztést: szociális, értelmi, verbális, és testi. Az óvoda-iskola átmenet könnyítésének útja a differenciálás, amely magában foglalja a másság jelenlétét, sajátosságainak elfogadását.

Célja:

A gyermekek találják meg érdekes, ösztönző körülmények között a számukra legmegfelelőbb tevékenységi, tanulási helyzeteket, a felnőtt hozzáigazodó, megértő, elfogadó támogatásával.

A gyermekek szellemi erőinek fejlesztése életkori sajátosságait figyelembe véve, az egyéni bánásmód, a gyermek fejlődési ütemének megfelelően.

Felkészítés az iskolai életmódra, stabil szokás és szabályrendszer kialakítása.

Sikerélmények biztosításával a gyermek én-képének, teljesítményének erősítése.

Azoknak a jártasságoknak, készségeknek, képességeknek a fejlesztése, amely segíti őket az iskolai követelmények teljesítésében.

Jelentősége a személyiség kibontakoztatásában

Folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, melynek során a gyermekek átélik a tapasztalatszerzést, a gondolkodás örömét.

Tevékenységbe ágyazottan fejleszti a megfigyelést, emlékezetbe vésést és felidézést, a képszerű, szemléletes gondolkodást, kreativitást, önállóságot.

Célja az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

Az óvodában a gyermekek spontán megismerési vágyukra, érzelmi beállítottságukra, önkéntelen figyelmükre támaszkodva szereznek tapasztalatokat és ismereteket.

Motiválja a gyermeket a tanulásban a kíváncsiság és az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat.

Ösztönözze őket a problémaszituáció szellemi aktivitásra.

A gyermek mindig önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.

A gyermekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően a differenciált feladatok készítsék a sokoldalú tevékenységre.

A tanulás folyamatában jöjjön létre a gyermekek tanuláshoz szükséges beállítódása, feladattudata.

Minden játékos szituációban a játékosság biztosítása. Ez érvényesüljön a tanulás egész folyamatában.

Kötött ill. kötetlen formában, játékos helyzet teremtésével valamennyi tevékenységi formában a tanulási helyzetek kihasználása.

Játékos feladatokkal fokozni a gyerekek érdeklődését, kitartását, fejleszteni gondolkodásukat.

A tanulás élményszerűségét szerepjátékkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, gátlást oldó eljárásokkal, kommunikációs- és versenyjátékok szervezésével fokozzuk.

Módszertani alapelvek

A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezésében a testnevelésnek van állandó kijelölt napja a tornaterem beosztása miatt. Egyéb tanulási tevékenységek szervezése az óvodapedagógusok döntése, tervezése alapján történik oly módon, hogy az egész hétre felkészül, és eldönti a gyermekek szükségleteihez, érdeklődéseihez igazítva, hogy milyen tevékenységi formákat ajánl fel, illetve tesz kötelezővé.

A tanulást nem szűkítjük le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, általunk kezdeményezett - sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó - tevékenységekben valósítjuk meg.

(A tanulás konkrét tartalma a program többi részében került megfogalmazásra, de a gyermekek előzetes tapasztalatainak, élményeinek, érdeklődésének ismeretében a gyermekekkel együtt is kialakítható.)

Támogatjuk az egyéni tanulási utakat a gyermeki szükségletekhez és egyéni képességekhez igazodva.

Tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladataink

A gyermekek személyiségét az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási –tanítási módszerek dominanciájával fejlesztjük, bontakoztatjuk ki.

Tevékenységekbe ágyazottan alakítjuk az értelmi és szociális képességeket, készségeket, bővítjük ismereteiket.

Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységeket kínálunk fel. Párhuzamos, differenciált tevékenységek szervezésével megteremtjük a feltételeket a gyermekek felfedezéseinek, kreativitásának kibontakozásához.

Teret nyitunk a gyermeki önállóság, elmélyülés, érdeklődés előtt.

Személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a tanulási folyamatot, a gyermeki személyiség kibontakozását.

Közvetetten támogatjuk az iskolai beilleszkedést, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez esetenként speciális szakemberek segítségét kérjük.

Beszélő környezettel ösztönözzük a gyermekeket a folyamatos, összefüggő tiszta beszédre, a kommunikációs jelzések felismerésére, használatára.

A tanulás lehetséges formái

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- gyermek kérdéseire, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Biztosítjuk az élmények játékos feldolgozásának lehetőségét. A gyermekek egyik lényeges elindítója az utánzási vágya, lehetőséget biztosítunk az élménynyújtásra.

A pedagógus személyisége meghatározója a csoportban kialakult légkörnek. Szükséges, hogy jól ismerjük a csoportot alkotó gyermekek tudását, tanulási képességeit, mindazokat a tényeket, körülményeket, amelyek segíthetik vagy gátolhatják egyéni fejlődésüket.

Szükség van empátiánkra, türelmünkre, játékoságunkra, mellyel biztosíthatjuk a gyermeki önkibontakozást, cselekvési lehetőségeket, az aktív, érdeklődő, motivált állapotot.

A nyugodt légkör feltétele a csoportban élő szokásrendszer, amit mi alakítunk ki az együttműködés érdekében. Ilyen légkörben elképzelhető egymás türelmes segítése. Megtanulnak örülni egymás sikereinek, örülnek a dicsőretnak. Kialakul alkalmazkodó képességük, türelmük, önbizalmuk. Az aktív tevékenységhez szükséges a megfelelő hely, idő, eszköz, cselekvési lehetőség.

A tanulás feltételezi a tanulást. Olyan helyzeteket teremtünk, amelyekben a cselekvéses és gondolati úton lehetőség nyílik a tapasztalatszerzésre, és ennek cselekvéses feldolgozására.

A tanulás eredményes befejezésével valamiben mindig gazdagabbá válik a gyermek:

- Utánzásos minta és viselkedéskövető magatartástanulás.
- Közvetlen játékos megfigyelések, kísérletek.
- Ismeretek, tapasztalatok szűkebb és tágabb környezetünkből.
- Élmények, tapasztalatok, benyomások felidézése.
- Megbízások teljesítése.

- Jelenségek változásainak megfigyelése, összegyűjtése.
- Beszédfejlesztés, szókincsfejlesztés.
- Többféle megoldási lehetőség keresése.

Kétféle szervezeti formát alkalmazunk:

kötött és **kötetlen** formában szervezzük meg az ismeretek átadását.

A módszertani szabadság lehetővé teszi, hogy pedagógusaink maguk döntsék el, hogy melyik szervezeti formát választják.

Mindig érvényesítjük a nevelői céltudatosságot, tervszerűséget, pedagógiai önállóságot.

Kötetlen foglalkozás:

A szervezett tanulás keretében a gyermekek meghatározott módon ismerkednek a valósággal.

Foglalkozások közül mindegyik csoportban kötetlen a mese-vers, kötelező a testnevelés.

A kötetlen foglalkozáson az óvónői kezdeményezés hatására felébresztjük érdeklődésüket.

A kezdeményezés módját minden óvónő szabadon választja meg. Ott kezdeményezünk, ahol már nem játszanak elmélyülten. Fontos, hogy megfelelő szituációt válasszunk, és ne zavarjuk a gyermekek játékát.

A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételében is megnyilvánulhat.

Tetszőlegesen kapcsolódhatnak be, és nem erőltetjük őket.

Többször is kezdeményezzük a foglalkozást ugyanazzal az anyaggal, de más módon.

Így minél nagyobb létszámban és többféleképpen ismerkedhetnek ugyanazzal a témával.

A kötetlenség az időpont megválasztásában is megnyilvánul.

Kezdeményezhetünk délelőtt, délután, amikor ezt a nevelési szituáció lehetővé teszi.

A foglalkozások helyének megválasztása is történhet kötetlenül.

Elhelyezkedésük attól függ, hogy milyen jellegű foglalkozásról van szó.

Ez nem jelent szervezetlenséget, néhány perces irányított megismerésben vesznek részt a gyerekek.

Kötött foglalkozás:

Időtartama és felépítése is eltér a kötetlen foglalkozástól. Minden gyermek részvételével folyik az ismeretszerzés. Ez azonban nem jelent merev kötöttséget.

Ugyanolyan vidámak, oldottak, játékosak, mint más tevékenységek.

Fontos, hogy tudják a gyerekek, hogy a kötelező foglalkozáson más magatartást kell tanúsítaniuk.

A feladatmegoldáshoz figyelemre, alkalmazkodó képességre van szükség.

Belső felépítése a kötött foglalkozásnak összetettebb, mint a kötetlené.

Felépítését a foglalkozás tárgyi sajátosságai, a feldolgozandó anyag, a gyermek életkori sajátosságai együttesen határozzák meg.

9. ÓVODÁNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE

Az óvoda kiegyensúlyozott és kiszámítható működési rendjének biztosításához egyrészt **a működést szabályozó jogi** (törvényekre, kormány/miniszteri rendeletekre, fenntartói szabályozókra, intézkedésekre épülő belső szabályozó), másrészt a **tartalmi munkához keretet adó pedagógiai** (pedagógiai program, éves pedagógiai munkaterv, nevelési/fejlesztési terv, a gyermeki fejlődés nyomon követése) **dokumentumokkal** rendelkezünk, amelyek az intézmény minőségügyi dokumentum rendszerének elemei is egyben.

Óvodánk alapdokumentumai

- Alapító Okirat
- Házi rend
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Pedagógiai Program
- Munkaterv
- Intézményi Önértékelési Program

Az intézmény dokumentumainak felülvizsgálati határidejét a vezető tartja nyilván és kezdeményezi.

A felülvizsgálatot, az aktuális módosítás menetét a vezető, a vonatkozó törvényi szabályozások tükrében áttanulmányozza.

A szülői szervezet választott képviselőinek véleményét kikérve a nevelőtestület a javaslatot figyelembe veszi és dönt.

Tanügyi dokumentáció

- Felvételi és mulasztási napló

A csoportok óvodapedagógusai vezetik, pontos, naprakész

adatkezeléssel és nyilvántartással.

Pedagógiai dokumentáció

- Pedagógiai Program
- Éves munkaterv
- Pedagógiai csoportnapló
- A gyermeki fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok (a gyermekek személyi anyaga fejlődésmérő lap gyerekmunkákkal)
- Intézményi Önértékelési Program

Pedagógiai Program

Tartalmazza óvodáink bemutatását, óvodaképünket, gyermekképünket, nevelésünk céljait és koncepcionális elemeit, nevelési elveinket, rendszerét és rendszerábráját, nevelésünk általános feladatait, óvodánk napirendjét, hetirendjét, a gyermeki fejlődés jellemzőit óvodáskor végén, gyermekvédelmi tevékenységünk és kapcsolataink rendszerét személyi és tárgyi feltételeinket, dokumentációs rendszerünket

A felülvizsgálat vagy módosítás részint a törvényi előírásoknak való megfelelést, részint a gyakorlati megvalósítás során felvetődő igények rendezését szolgálja.

A Pedagógiai Program az óvoda kötelezően előírt alapidokumentuma.

Éves munkaterv

A munkaterv szerves részét képezi az intézmény stratégiájának. Megtalálhatóak benne az adott év feladatai és azok ütemezése.

A munkaterv javaslatát az intézményvezető készíti el az évnitó nevelési értekezletig, ahol a nevelőtestület megvitatja és dönt a jóváhagyásáról.

Pedagógiai csoportnapló

Tartalma: nyitólap, a csoport óvodapedagógusai és dajkája, a csoport összetétele a nevelési év elején és végén, a gyermekek névsora, jele, születésnapjai, óvoda-család kapcsolat (a szülői aláírt nyilatkozatok is), a csoport napirendje, heti rendje, éves nevelési – cselekvési terv, tanulási tervek, heti tanulási terv.

A pedagógiai napló vezetése rendszeres és folyamatos, az egy csoportban dolgozó mindkét óvodapedagógus közös feladata.

Az éves nevelési- cselekvési tervek elkészítése határidőre történik.

Feladataink meghatározásánál az előző évi értékelést figyelembe vesszük.

A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentáció, fejlődési napló

Mérés, értékelés: a *fejlődés folyamatos nyomon követése*

A köznevelési törvény egyértelműen rögzíti, hogy az óvodákat - ezzel együtt az óvodásokat is - értékelni és mérni kell

A folyamatosság nem csak azt jelenti, hogy többször, hanem azt is, hogy apró részletekben, egyszerre csak egy kicsi területet célozzunk meg.

Óvodánk gyermekközpontú programjának alapja a gyermek- megfigyelésének alapján végzett elemző munkára épített- fejlesztő tevékenység.

A megfigyelés az óvodapedagógus egyik legfontosabb eszköze, hiszen az óvodás korú gyermek folyamatosan érik, változik, tehát az érés, mint lélektani folyamat, amely megteremti a tanulás belső feltételeit a szervezetben, a valóságban tényleg működik. Ez a rendszer azonban minden területen folyamatos, és nem mindig alkalmankénti mérést igényel.

A mérés alkalmával megismerjük a gyermekek képességeinek, részképességeinek gyengeségét, erősségét, fejlesztésének irányultságát. Tehát a mérésünk eszköznek szolgál a fejlesztéshez.

Egy nevelési évben kétszer történik a mérés és regisztráció: októberben és májusban. Az őszi felmérés eredménye tükrében készíthetjük el az egyéni fejlesztési tervet, ezáltal végezzük az egyéni fejlesztést a nevelési év folyamán. Majd az ismételt tavaszi felmérés eredményének regisztrálása mutatja meg a gyermek önmagához viszonyított előremozdulását, vagy éppen stagnálását. Ez az eredmény a következő nevelési évben kiindulópontként szolgál a továbbfejlesztés viszonylatában.

A mérési eljárás fázisai:

- A gyermek óvodáskor előtti élettörténete
- A beilleszkedési, bemeneti szakasz mérése
- Fejlődésmérő lapok

Fizikális adatok, biológiai szükségletek

- Mérési, értékelési módok a kiscsoportban
- Mérési, értékelési módok középső csoportban
- Mérési értékelési módok nagycsoportban

Intézményi Önértékelési Program

Az intézmény ötéves ciklust felölelő önértékelési programja tartalmazza az intézményi önértékelés előkészítését, megvalósítását, és az értékelésre vonatkozó eljárásrend általános szabályait.

Az intézményi dokumentumok alapján a programba kidolgozásra kerül a pedagógus, a vezető, és az intézmény általános értékelésének az adott óvodára érvényes szempontsora, belső elvárás rendje.

Ez a program éves önértékelési tervben determinálódik, amely részletesen tartalmazza az adott évben értékelésre kerülő pedagógusok, vezető nevét, az értékelés elemeit, az értékelési feladatokat végző pedagógusok nevét, és az értékelésben közreműködő partnerek bevonását.

10. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

A gyermekvédelem a társadalmi kultúra átadó és fejlesztő tevékenységének része.

- ✓ Biológiai
- ✓ Anyagi
- ✓ Egészségügyi
- ✓ Művelődésügyi
- ✓ Szociális
- ✓ Pszichés
- ✓ Jogi
- ✓ Igazgatási

Feltételek komplex biztosításával segíti a gyermekeket.

Intézmények, amelyeken keresztül szervezi:

Óvoda

- Iskola
- Gyermekjóléti Szolgálat vagy szolgáltatás
- Családsegítő Szolgálat
- Nevelési Tanácsadó
- Pedagógiai Szakszolgálatok
- Egészségügy (védőnői hálózat)
- Non profit szervezetek (alapítványok, egyesületek).

Halmazottan Hátrányos helyzetű valójában az a gyerek:

- Aki az átlagosnál nehezebb körülmények között él.
- Környezeti ártalomnak kitett
- Aki gátolt abban, hogy adottságainak megfelelő ütemben fejlődjenek képességei (érzelemhiány, törődés hiánya, újjgazdagok).
- **Akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó nem biztosítja.**
- A gyermek folyamatos agresszióknak, bántalmazásnak van kitéve
- Alultáplált.
- A normális emberi élethez méltatlan lakáskörülmények között él.

Az ilyen gyermekek részére az egyéni fejlődési ütemükhöz igazított megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelést biztosítunk.

Az óvodai nevelés során tudatos pedagógiai támogatással jelentősen csökkentjük az óvoda-iskola átmenetből adódó iskolai kudarcokat.

A hátrányos helyzetből származó lemaradásokat sikeresen ellensúlyozzuk a szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel, módszerekkel, a szülőket partnerré tesszük.

A családdal szorosan együttműködve, a szülőkkal egymást kölcsönösen tisztelve valósítjuk meg, melyben nekünk, óvodapedagógusoknak helyzetünknel és képzettségünknel fogva kiemelt szerepünk és felelősségünk van.

Tilos a hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a megalázás, a megfélemlítés.

A gyermek érdeke és jogai:

- Minden segítséget megkapjon képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez.
- Mint fejlődő személyiséget különös védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

A szülők jogai és kötelességei:

- Gondoskodnia kell a gyermeke testi, értelmi, erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Biztosítania kell az óvodáztatás, illetve a tankötelezettség teljesítését.
- Figyelemmel kell kísérnie gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét, meg kell adnia ehhez minden segítséget.
- Kötelessége elősegíteni gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az óvoda rendjének a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.
- Meg kell tennie a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében.
- Tiszteletben kell tartania az óvoda vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait.
- Rendszeresen kapcsolatot kell tartania gyermeke pedagógusaival.

Gyermekvédelmi feladataink:

- ❖ Odafigyelés a gyermekre!
A gyermek teljesítményében, magatartásában, hangulatában, lelkiállapotában bekövetkezett változások jelzések számunkra.
- ❖ Derűs, kiegyensúlyozott légkör megteremtése!
- ❖ A mássággal való természetes együttélés, tolerancia!
- ❖ Egyéni bánásmód, a gyermeki jogok biztosítása. Az adottságoknak megfelelő bánásmód!
- ❖ Interaktív, saját élményű tanulási folyamat megszervezése!
Rávezetni a gyermeket arra, hogy mire képes.

A gyermekvédelem minden pedagógus feladata

Speciális gyermekvédelmi feladatok:

A speciális feladatok ellátása óvodánkban **a gyermekvédelmi megbízott** feladata.

Feladatai:

❖ *Kapcsolattartás:*

- A szülőkkal
- Az óvodapedagógusokkal
- A segítő intézményekkel
(Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Pedagógiai Szakszolgálat, egyházak, non profit szervezetek, védőnő a Polgármesteri Hivatal szociális csoportja).

❖ *Tájékoztatás és információközvetítés:*

- Az óvodavezetővel
- A szülőkkal (A helyzettől függő segítségre tesz javaslatot).
- Saját kolléganőivel

❖ *Különböző programok szervezése*

Prevenációs programok

Fejlesztő programok

❖ *A jelzőrendszer működtetése:*

Ennek feltétele:

A **hátrányos helyzet** és a **veszélyeztetettség** felmérése, feltérképezése.

Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat **azonnali** értesítése.

Először gondozásba veszik a gyermeket, a szülőnek önkéntes alapon együtt kell működnie az egyéni gondozási terv megvalósításában.

Amennyiben védelembe vételre kerül sor, a szülőnek kötelező együttműködni az egyéni gondozási terv megvalósításában.

- ❖ *Az óvoda gyermekvédelmi munkatervének elkészítése.*
- ❖ *Az ingyenes étkeztetés miatt is napra készen vezetni a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekekről szóló kimutatást.*
- ❖ *Részt venni – ha meghívják - jelzőrendszeri értekezleten, esetkonferencián, ahol a település szakemberei vesznek részt.*

- ❖ *Igazolatlan hiányzás miatt jelzés a jegyzőnek.*
- ❖ *Környezettanulmány készítése a csoportban dolgozó óvodapedagógussal együtt. Feltétlenül kérni kell a Gyermekjóléti Szolgálat, vagy a Családsegítő Központ segítségét is!*
- ❖ *Esetmegbeszélés szervezése és vezetése intézményen belül.*

Gyermekvédelmi felelős

A köznevelési és a gyermekvédelmi törvény, valamint a köznevelési törvény alapján végzi munkáját.

A Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata az óvodákban:

1. A veszélyeztetett, a hátrányos, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek felmérése a csoportok óvodapedagógusaival közösen.
Az eredmény alapján nyilvántartás készítése, folyamatos, napra kész vezetése.
2. Nehéz helyzetbe került gyermekekhez a szakemberek megkeresése, a speciális gondozás segítése, jelzés a megfelelő szervezet felé.
3. Családlátogatások a gyermek és a család alaposabb megismerése érdekében.
4. Kapcsolattartás, együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal és szükségszerűen más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal (Gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő Központ, Védőnői Szolgálat, iskola stb.)
6. Esetmegbeszélések a csoportvezető óvónőkkel és a társadalmi szervezetekkel.
7. Gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén jelzés a megfelelő szervezet felé.
8. Nevelési segítség, tanácsadás a szülők részére.
11. Javaslattétel a védő-óvó intézkedések megtételére.
12. A gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásának, az önkormányzat helyi rendeleteinek figyelemmel kísérése.
13. Kiemelt feladat a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beintegrálásával kapcsolatos teendők irányítása, ellátása.

A gyermekvédelmi munkával kapcsolatos dokumentáció:

- Veszélyeztetett, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről nyilvántartás vezetése.
- Családlátogatásokról feljegyzések készítése.

- Nyilatkozatok begyűjtése a HHH. gyermekek szüleitől.
- GYVK-ban részesülő gyermekek nyilvántartása.
- Éves ütemterv készítése az elvégzett feladatokról.
- Nevelési év végén összegző értékelés készítése az elvégzett munkáról.

A családdal, a pedagógusokkal, és a gyermekvédelemben dolgozó társszervekkel együttműködve igyekszünk csökkenteni a gyermekekre ható ártalmakat. Arra törekszünk, hogy megvédjük őket a testi - lelki - erkölcsi károsodástól, és ellensúlyozni próbáljuk a veszélyeztető hatásokat

11.A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, vagy más gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek esetében érvényesek, így a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, maximálisan figyelembe véve sérülés specifikusságukat.

A sajátos nevelési igény szerinti humán erőforrás megléte, befogadó és támogató légkör, a megfelelő környezet kialakítása és a szükséges tárgyi feltételek, segédeszközök megléte alapfeltétele az inkluzív integrált nevelésnek.

Legfőbb értékeink között megfogalmaztuk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének elősegítését, az egyéni bánásmód jelentőségét. Ebből következően is feltétlenül hangsúlyt kell fektetnünk az integrált nevelésre. Az integrált nevelésen közös tevékenységet értünk ép és sérült gyermekek között.

Az SNI gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. A sérülés fokától függően természetesen orvosi, pszichológiai szakvélemény is szükséges, mely az integrációra való alkalmasságot bizonyítja.

A korai együttneveléssel megpróbáljuk megelőzni a mássággal szembeni elutasítást, az előítélet kialakulását a megélt tapasztalatokon keresztül.

A megerősítés módszerével, azaz sok dicsérettel a helyes cselekedetre, tevékenységre azzal a céllal is, hogy felhívjuk a többiek figyelmét, érdeklődését a másik iránt. Ha mindenki érdekes tud lenni, az segítheti a kapcsolatok kialakulását. A későbbiekben ez adhatja alapját annak, hogy megtanuljanak egymásra odafigyelni, esetleg tudatosan is részt vegyenek egymást segítő tevékenységekben, kapcsolatokban.

Nagy odafigyelést igényelnek a **sajátos nevelési igényű gyermekek**, akik számára a fejlődés lehetőségét integráltan próbáljuk biztosítani, a törvény által kötelezően előírt gyógypedagógus szakember irányításával. A 2/2005. (III.1.)OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiben megfogalmazottak szerint próbáljuk nevelőmunkánkat tervezni.

Az integrált nevelés számunkra egészen pontosan azt jelenti, hogy óvodánk minden gyermek számára megfelelő legyen! A hangsúly a minden gyermekben van!- minden gyermekben, akár sérült, akár átlagos, akár tehetséges! Hiszen minden gyermek egy-egy személyiség, ebből adódóan másként igényli a vele való bánásmódot.

A differenciált bánásmód magába foglalja az integrációt, mint gyakorlatot, hiszen a „mindenki más” elvben tényleg belefér a minden gyerek különbözősége, mássága.

Az integrált nevelés az óvodapedagógusok részéről magas szintű felkészültséget igényel.

A sérült gyermekek nevelési lehetőségeit éppúgy ismernie kell, mint esetenként a tehetséggondozás lehetséges módjait. *Ehhez nélkülözhetetlen mindaz, amit pedagógusképünkben megfogalmaztuk.*

A nevelőmunkában az eredményességre törekszünk, ami alatt azt értjük, hogy minden gyermek saját magához képest fejlődjön.

Kitartó, következetes pedagógiai, pszichológiai tevékenységgel szeretnénk eljuttatni a gyermekeket egy adott fejlettségi szintről egy magasabb fejlettségi szintre, személyiségük sokoldalúságát figyelembe véve!

A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként próbáljuk eljuttatni a gyermekeket testileg, lelkiileg, szociálisan az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintre.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

- A sajátos nevelési igényű gyermekeket az óvodában, a fejlesztés ne terhelje túl, minden tevékenységbe cselekvően, aktívan, érdeklődéssel, önállóságának megfelelően vehessen, vegyen részt.
- folyamatosan készítjük fel az óvodai életre- a szülő bevonásával- s az esetleges akadályok, nehézség leküzdésére.
- Elfogadó környezetet biztosítunk, az érintett szülőkkel való megerősítésükre irányuló kapcsolat, a csoportba járó gyermekek szüleinek elégséges tájékoztatása komplex feladattá tétele.
- A szakemberekkel való folyamatosan konzultáció alapján fejlesztésük a számukra legmegfelelőbb területeken, leghatékonyabban, differenciálással való megvalósítása, amelyek az óvodapedagógusok kompetenciájába tartoznak.
- A gyermek állapotából fakadó szükséglet meghatározás
  - a fejlesztés szervezeti kerete,
  - az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert (pl. autisták esetén képkártyás rendszerrel való tájékozódás)
  - Lehetőség szerint gyógypedagógiai, vagy pedagógiai asszisztens biztosítása azokba a csoportokba, ahová SNI gyerekek járnak.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás

A szakértői bizottság szakvéleményében foglaltakat vesszük alapul a gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztéséhez.

Figyelünk arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, támogató, a fejlődést megerősítő környezet segíti leginkább;
- a gyermek iránti elvárásokat sérülésének jellege, súlyosságának mértéke alapján kell meghatározni;

A rehabilitáció, rehabilitációs egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia, éppúgy, mint az egyéni speciális fejlesztési terv készítése, egyéni haladási napló vezetése. E mellett óvodapedagógiai fejlesztésüket is maradéktalanul meg kell valósítanunk, amely a gyógypedagógus iránymutatása alapján történik.

A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása intézményünkben

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység: magatartászavar, figyelemzavar, hiperaktivitás, agresszivitás, szorongás, visszahúzó magatartás egyre nagyobb számban fordul elő a gyermekek között, és beilleszkedési zavarokhoz, ill. kommunikációs nehézségekhez vezet.

A viselkedészavarok többféle tünetet mutatnak, amelyek fokozatosan erősödhetnek. Ezek a tünetek megakadályozzák a gyermek optimális fejlődését, a kudarcok pedig másodlagos tüneteket okozhatnak. Ezért rendkívül fontos a **minél korábbi felismerés** Pontos diagnózis (orvos - pszichológus által) és a célirányos, komplex, összehangolt fejlesztés

Fejlesztőpedagógus nevelési rendszerünkben:

Fejlesztőpedagógus heti egy alkalommal mikrocsoportos formában (4-5fő) próbálja a gyermekeket egy magasabb fejlettségi szintre eljuttatni.

Tevékenységi –fejlesztési területek:

- Nagymozgások (vesztiburális ingerlés Ayres terápiás eszközökkel)
- Finommotorika (kézi manipuláció)
- Testséma fejlesztés tükör gyakorlatokkal
- Téri irányok fejlesztése (térben saját test leképezésével, majd síkban)
- Érzékelés, észlelés (tapintás, szaglás, látás, hallás)
- Beszéd (pösze terápia egyes szakaszai)
- Gondolkodási műveletek (analógiás, klauzális)
- Szocializáció (önbizalom erősítés)

Tehetséggondozás:

Minden gyereket tehetségként fejlesztünk. Az egyes területen kiemelkedő képességű gyerekek kiemelkedő és gyenge oldalának fejlesztése egyaránt fontos az egészséges személyiségfejlődés érdekében.

A tehetséggondozást fejlesztőpedagógus is segíti:

- tehetség felismerésében
- képesség felmérésében
- fejlesztési tervezés készítésében

12. IKT ESZKÖZÖK ÓVODAI ALKALMAZÁSA

Az elmúlt években, évtizedekben az informatikai, video, kép, hang technikai fejlődés lehetővé tette, hogy óvodapedagógusokként egyre gyakrabban alkalmazzuk ezeket a technikákat, eszközöket.

A felhasználás módjai:

- A tervezés folyamán, a gyermeki igényeknek megfelelően szinte mindennapos a CD lejátszó használata. Zenehallgatásra, tornázáshoz, gyermektánchoz .
- Minden téma produktumát, illetve a felmerülő fontosabb tevékenységeket fotódokumentációval támasztunk alá.
- A tematika kiegészítéseként tartalomban hozzá illő gyerek korosztálynak készült természetfilmet, ismeretterjesztő filmek vetítése CD lejátszó segítségével.
- Számos szemléltető anyagot, képet, gyűjteményt, zenét az internetről történő letöltése a foglalkozásokhoz.
- Tervek, vázlatok, naplók, szkennelések, képek feltöltése óvodai ünnepekre meghívók, plakátok készítése képszerkesztéssel.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi nevelési program érvényességi ideje a nevelőtestület határozata alapján:

2020. augusztus 31-ig.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai

- hálózatbővítés, leépítés,
- szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- törvényi előírások módosulása,
- egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata.

A bevezetés időpontja: 2015. szeptember 01.

A felülvizsgálat indoka:

- a program beválás során felmerülő változások beépítése,
- a törvényi változásokból adódó feladatok kidolgozása és beépítése.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Elfogadta : Nyírparasznya, 2015. augusztus 30.

A NYÍRPARASZNYA NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA NEVELŐ TESTÜLETE:

.....

.....

Jóváhagyta : Nyírparasznya, 2015. augusztus 30.

Varga Árpádné
mb. óvodavezető

